SUSCRIPCIÓ
Barcelona . Una pesseta al mes
Espanya. . 4'50 pessetes al trimestre
Extranger . 9'00 id. id.
Pagant per anys, una pesseta de rebaixa

EL:POBLE:CATALÀ

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
CARRER DE SANT PAU, 6, PRINCIPAL
IMPREMPTA
CARRER DE FORTUNY, NÚM. 3 TERS.
TELÈFONS
REDACCIÓ, 723 - - IMPREMPTA, 2.298

ANY X.-NUM. 2.954 — BARCELONA, DILLUNS 14 D'ABRIL DE 1913 — UN NÚMERO, 5 CENTIMS

EL SIGLO
GRANS MAGATZEMS
DARRERS DIES
DE
Exposició i venda de
Novetats de Primavera
Preus excepcionals en Capells, Davantals i Sabatería per a nens
Bruses, Faldilles, Refajos, Bates, Vestits, Guardapols, Pitets, Calçat per a senyora
Roba blanca, Cotilles, Tuls, Llanes, Piqués, Nansú, Linón, etc., per a Primera Comunió
Ocasió en **LLANES** per a vestits i bruses de Primavera i estiu

Revista estrangera

Els armaments al Reichstag

Els debats que acaben de tenir lloc al Reichstag no han sigut gens favorables per al projecte de nous armaments. Es veritat que la Cambra federal alemanya l'acceptará el projecte, ja que'l govern s'entoçudeix en sostenir-lo. Peró ha quedat destroçada moralment i ha deixat d'esser mirat amb entusiasme pel poble germánic.

El discurs del canceller Bethmann-Hollweg, remarcable per la seva forma, resultá de fluixíssima argumentació. No va convencer a cap dels enemics del projecte, ni a cap dels qui dubtaven. Es més: posá en dubte sobre la necessitat dels nous armaments a molts dels qui creien en la mateixa.

De tres fets principals feu derivar Herr von Bethmann-Hollweg la necessitat de reforçar el poder militar d'Alemanya, a saber:

1. El resultat de la guerra dels Balkans, que ha alterat l'equilibri europeu en detriment de la situació.
2. L'accentuació del moviment pan-eslavista a la Russia, per conseqüencia del resultat de la guerra dels Balkans.
3. La revivalla del xovinisme a França, a la qual ha contribuit en gran manera el resultat de la mateixa guerra.

En essencia, doncs, el canceller germánic fonamentá la necessitat del nous armaments en la victoria decisiva dels aliats balkánics sobre la Turquía. Peró heusaquí que en el curs del debat parlamentari, Herr von Bethmann-Hollweg s'ha vist obligat a fer una confessió importantíssima, que destrueix tots els seus arguments insincers: i és la de que l'idea del nou projecte militar la va concebre el govern alemany en el mes de novembre passat, quan encara no's havía produit la desfeta turca. Després d'aquesta flagrant contradicció, la serietat del canceller queda un poc esberlada.

Tal confessió no ha deixat de produir efecte a la República francesa, que és la principal potencia afectada pels armaments germánics. Un diari que no té res de xovinista, «La France», fa els comentaris següents:

«Així, doncs, quan a França ningú s'inquietava de l'inferioritat ja considerable dels nostres efectius, quan M. Poincaré redoblava els esforços pacificadors, l'Alamanya estudiava els medis d'acréixer desmesuradament el seu exércit. I ella ho feia «per la seguretat del seu esdevenidor.» Peró qui amenaçava aleshores aquesta seguretat? Ont se manifestava aquest xovinisme francés vessant d'il·lusions?

»En veritat, la causa queda des d'ara vista. Remerciem el successor de Bismarck l'haver aclarit el debat amb aquesta afirmació decisiva. Heu-nos-aquí ben advertits sobre'ls sentiments que alimenta la nostra veina de l'Est.»

Fins ara, amb major o menor bona fé, se discutía entre francesos i alemanys qui tenía la culpa dels respectius augments militars, quí havía començat primer aquest joc perillós i costós. La declaració del canceller acaba la discussió. Es evident que ha començat l'Alemanya. Tant és així, que si el govern de Berlín retirés el seu darrer projecte d'armaments, el govern de París retiraría totseguit la llei que restableix el servei militar de tres anys.

Un altre fet notable del debat en el Reichstag ha sigut el discurs del general Haensler, qui ha criticat durissimament la situació actual de l'exércit germánic, promovent-se amb aquest motiu violentes escenas. Els qui encara creuen que l'exércit alemany és perfecte i absolutament admirable, s'haurien d'enterar de l'esmentat discurs. Proveit d'una bona documentació, el general Haensler va afirmar que l'exércit de l'Imperi val molt menys que no costa, que l'artillería és inferior, que l'oficialitat no está a l'alçada de la seva missió i que's troba lamentablement desmoralitzada. Les paraules de l'orador feren l'efecte d'un gerro d'aigua freda sobre'ls militaristes del Reichstag.

Per la seva banda, els elements intellectuals germánics han aixecat la seva veu contra els nous armaments del ja formidablement armat imperi. En la revista berlinesa «Die Aktion» s'ha publicat un manifest que firmen un gran nombre d'escriptors i artistes i en el qual se diu:

«La llei militar que's proposa avui al poble va contra la civilització i compromet l'Alemanya davant l'historia. Lluny de constituir una garantía de pau, obliga, al contrari, els altres Estats a augmentar els seus armaments i fá més difícil l'acostament pacífic de les nacions.

»Com que, segons totes les probabilitats, el Reichstag no rebutjará aquest projecte de llei, nosaltres declarem que l'Alemanya s'avergonyeix dels seus pretesos repressentants del poble.»

A. R. i V.

Inauguració d'una Caixa de Pensions a Reus

S'ha inaugurat en aquesta ciutat la Sucursal de la Caixa de Pensions per a la Vellesa amb un espléndid banquet, assistint-hi els individus del Patronat Local amb el seu president don Joaquim Borrás, l'arcalde don Manuel Sardá, el jutge de primera instancia, accidental, don Ramón Sampons, el governador militar, mossen Batalla per l'autoritat eclesiástica, el jutge municipal don Domingo Segimón, el director de la Sucursal don P. España, el director de l'Institut, el president de la Cambra de Comerç, el del Centre Agrícol senyor Vidiella, el diputat a Corts senyor Mayner i representacións de totes les forces vives de la població.

Al destapar-se'l xampany, ha iniciat els brindis el senyor Moragas, seguint-lo els senyors Llorenç, Monseny, Vidiella, Ixar, Bastardas, de Barcelona, Ambrós, Sardá i mossen Batalla, oferint tots el seu concurs per a la Caixa de Pensions.

El senyor Moragas ha adonat compte de les adhesions rebudes, entre les qué hi figuren la del quefe de l'Institut de la Caixa Central senyor Dato i la del president de la Diputació Provincial de Tarragona senyor Estivill, expressant el seu sentiment per no poder assistir a l'acte.

El senyor Bastardas ha manifestat que'l president de la Caixa Regional don Lluis Ferrer i Vidal no hi havía pogut assistir, per malaltía.

Ha terminat l'acte a les set del vespre, fent vots tots els assistents per a que sigui próspera la labor de la Junta del Patronat.

A quarta plana: Notes de Sports, Teatres i Concerts, Informació de Barcelona, Publicacions, Espectacles i Secció Comercial.

La portada d'aigües

El Govern contra Barcelona

La dignitat de Barcelona

Deía el gran Pi i Margall, en el seu «Nuevo Régimen», amb motiu precisament de l'anada a Madrid d'una comissió barcelonina, que s'apesarava enormement cada vegada que veia una ciutat com Barcelona obligada a recòrrer als ministres d'Espanya per a la resolució dels seus afers municipals. D'humiliació calificava aquest acte i de vergonyós el paper que en tals casos feia la metròpoli catalana.

En Pi tenía raó. La seva ànima de català, el seu amor propi de barceloní i les seves conviccions autonomistes se revoltaven contra l'ofensa que per a la dignitat de Barcelona — com per a la dels altres municipis — representa el règim centralitzador. Que la primera ciutat d'Espanya, que compta amb més gent de capacitat i d'honradesa que totes les colles de la política madrilenya plegades, hagi de veure els seus alts interessos sotmesos a qualsevol ministret dels que a Madrid s'estilen, és un dolorós, un intolerable afront.

Conflictes com el creat avui entre el Govern i l'Ajuntament de Barcelona, constitueixen una raó poderosíssima, decisiva, per a reivindicar l'autonomía ciutadana alhora de l'autonomía catalana. La nostrá capital és major d'edat i ja és prou gran per a regir la propia vida. No pot sofrir-se més que tot hagi d'anar a Madrid, que tot hagi de passar pels ministeris, que no sigui la ciutat mestressa de les seves accions. No pot sofrir-se més que'l desplegament, la riquesa, la salut i l'esdevenidor de la ciutat nostra estiguin a mercé del capritx, de la mala voluntat, dels interessos particulars o de les rancunies de ministres espanyols. No pot sofrir-se més que'ls polítics dels partits centralistes, sovint corromputs i casi sempre ineptes, hagin de dir l'última paraula en els nostres afers municipals, presentant-se com els vers defensors de la moralitat i com els vers entesos en les qüestions en què intervenen.

I que no surtin baixes veus retreient la necessitat de què hi hagi algú que pugui evitar els actes de mala administració dels Ajuntaments. Bé està que contra aqueixos actes possibles hi hagi garantíes. Peró aquestes garantíes no poden estar en els tràmits centralistes, en els dictamens dels governadors ni en les resolucions dels ministres. Fent passar per aqueixos filtres especialíssims els afers municipals, per cada un de brut que se'n netegi, se n'embrutaràn dèu de nèts.

D'intel·ligencia i d'honradesa Barcelona ne té per donar i per vendre als polítics i als funcionaris de Madrid. Per a resoldre les nostres coses amb encert i amb netedat no'ns cal sortir de la nostra ciutat gloriosa, i molt menys si hem de sortir-ne per a anar a raure al toll putrefacte i pestilencial dels rodatges administratius del centralisme espanyol.

Quines irritant paradoxes engendra el règim present! Ara resulta que hauràn de «salvar» Barcelona uns quants cavallers castellans que amb prou feines la coneixen i alguns dels quals l'odien cordialment. Hauràn de salvar Barcelona el ministre Alba, cacic de Valladolid i cap de fusta acreditat; el comte de Romanones, que no sab de què va; altres ministres i alts funcionaris, i àdhuc aqueix senyor Manuel Bueno, dubtós periodista, diputat avui, anticatalà de tota la vida. L'interès sol·lícit per Barcelona i el domini de la qüestió de les aigües estaràn personificats en aqueixa gent, i no en homes catalans i barcelonins, en homes de ciencia i d'honradesa com el doctor Fargas, en Lluhí i Rissech, l'Abadal, en Bassegoda, en Pere Grau Maristany, en Calvet, en Sedó, etc.

Oh sí, correu cap a Madrid, acudiu a Madrid, apel·leu a Madrid, cridaires sense solta, catalans renegats, barcelonins sense conciencia! Correu cap a Madrid, per a aclarir amb la claror de la mai entelada honradesa i de la saviesa infalible de la política madrilenya el plet del concurs d'aigües de Barcelona. Allí trobareu, per a fallar el plet, un ministre que és alhora advocat d'un dels concursants!

L'Alba i en Sostres

L'advocat den Saus — cens essiona i d'una deu d'aigua — qua avui desempenya una cartera del ministeri Romanones, usa en aquest afer de les aigües un verdader procediment de cacic. La seva voluntat per damunt de tota llógica, per demunt de tota conveniencia social i política, s'eregeix en sobirana i's seus mots vol que devinguin definitiu en l'historia d'Espanya.

I ara que veu el mal efecte que la seva conducta ha produit a Barcelona, tot es donar explicacions i interpretacions de les seves paraules, procurant a darrera hora desfer la situació que amb tant mala fortuna i imprudentment, va crear.

El senyor Alba es digne ministre del ministeri Romanones. Creu que amb habilitats podrá desvaneixer el nuvol tempestuos que s'ha format a Barcelona, i'l senyor Alba s'equivoca. Barcelona ferida en sa dignitat no tolerará que s'escamotegi la situació per a que després, pugui el ministre obrar a son lliure albir, prescindint de lo que representa quelcom de vui a nostra ciutat.

Ara tira contra l'arcalde senyor Sostres, que sembla esser la víctima escullida per ell. Deu pensar el senyor Alba, posseit d'un maquiavelisme de guignol, veu amb la situació difícil que darrerament s'havía creat l'arcalde de R. O. amb la minoría més nombrosa de l'Ajuntament, podrá amputar-se l'arcaldía sense que'l Consistori's ressenteixi de la operació.

Amb una lleugeresa, amb una poca serietat que'l coloca en un plánol inferior del que ocupen els ministres auropeus, afirma que la dimissió que ara presenta'l senyor Sostres devía haverla presentada temps enrera, quan el Govern volía sustituir-lo i'l propi arcalde demaná permaneixer en son lloc.

No sabém fins a quin punt poden esser certes les paraules del senyor Alba; pero nosaltres ens permetem posarles en dubte, molt més després que'l senyor Sostres les ha desmentit rodonament. Quan ha succeit lo que ha succeit s'hi aha d'anar amb peus de plom en creure en aquest home... Peró encara que fosin certes, es d'una manca de serietat tant estupenda la conducta d'aquest ministre, que mereix els calificatius més durs.

Lo que aquí ha passat, es que en Sostres, pel senyor Alba i per tot el ministeri, ha sigut un bon arcalde fins que, arrivat el conflicte, s'ha decantat per la ciutat i ha preferit, amb noble civisme, quedar bé amb aquesta a quedar bé amb els seus quefes polítics. I'l senyor Alba castiga aquest civisme i aquesta actitut lloabilíssima, dedicant-li unes paraules despectives, fent declaracions que després en Sostres desmenteix, executant públicament a un funcionari pel ose delicte de sentir-se més barceloní que ministerial.

Aquesta es, pel senyor Aaba la culpa den Sostres; aquesta es, per a nosaltres, la seva glòria.

Les declaracions de l'Alba sobre en Sostres agraven extraordinariament el conflicte plantejat i allunyen la solució de concordia que semblava's buscava. No ho apreciaràn d'altra manera'ls nostres regidors i ben segur que a una tant desatentada conducta del Govern, sabràn contestar degudament, amb la dignitat i l'energía que'l cas requereix.

Reunió

S'ha reunit la Comissió per a enterar-se dels telefonemes rebuts de Madrid, i s'ha acordat no adoptar cap resolució fins que arribin els senyors Sostres, Sedó i Lladó comunicant aquests sa conformitat i aplaudiment per la resolució que han adoptat de regressar, en vista de les situacions abandonant els assumptes particulars que els retingueren a Madrid.

* * *

(Per telègraf)

Lo que diu el senyor Sostres

El senyor Sostres ens acaba de fer les següents manifestacions:

—M'entero en aquest moment de les manifestacions del senyor Alba, i no vull entrar en una discussió que resultaría impropia de cavallers.

No és per l'assumpte de les aigües per lo que caic. En ell no he fet més que presidir les reunions de l'Ajuntament en que es va discutir, votant amb la majoría, com sempre, i cumplir després l'acord consistorial de presidir la comissió que ha vingut a la Cort.

El ministre, en la meva primera visita des de que ocupa'l càrrec, va voler enterar-se de tot lo que afecta a l'Ajuntament, i és clar que al cavaller i al ministre devía comunicar-li el delegat del Govern tot lo bó i tot lo dolent del funcionament de la corporació, segons el seu criteri, lo qual no obsta per a que l'arcalde caigui amb gust del costat de la corporació davant d'una ofensa feta a la mateixa que poden acreditar els companys de comissió que son a Barcelona.

Diu el ministre que volía rellevar-me fa dies. Allavors quan en aquella visita li vaig oferir el càrrec, si no mereixía la seva confiança, com ho vaig fer al president del Govern, ja que per aixó vaig venir a Madrid expressament, el senyor Alba, a l'assegurar-me que, comptava amb tota la seva confiança i que havía de seguir en el càrrec, indiscutiblement va emplear tanta hipocresía com la que's descubreix en les seves paraules respecte de Barcelona i la terra catalana i els actes i propósits que hem entrevist i endevinat a travers d'aquelles salameries.

No deixaré de ser molt patriota, molt dinástic, molt lliberal, encara que m'excomuniqui'l senyor Alba.

Lo mateix que al senyor Sostres hem preguntat al senyor Alba si sería'l senyor Collaso el nou arcalde, contestant-nos que no hi havía rés resolt, peró podría ser-ho.

Parla el ministre de la Governació.—L'Alba executa an en Sostres

El senyor Alba ha conversat llargament aquesta nit amb els representants de quasi tots els periódics de Barcelona.

En primer lloc s'ha referit a la dimissió del senyor Sostres, pretenent habilidosament, fer creure que la seva dimissió está relacionada amb la visita que ha rebut de la comissió d'aigües. Al senyor Sostres li consta que fa dies el Govern pensava rellevar-lo i que si no ho ha fet, s'ha sigut perque ell ho havía demanat.

Ademés — ha afegit el ministre — me interessa fer constar que'ls judicis més durs sobre l'administració de l'Ajuntament de Barcelona son els que he sentit al senyor Sostres.

També ha fet el senor Alba les següents declaracions:

—Cal establir les coses sense equívocs i com vostés veuen, no refujo departir amb els representants de la premsa de Barcelona, i declaro que desitjo en aquestes circumstancies, que Barcelona conegui'l meu pensament i la meva conducta, amb lleialtat.

Jo afirmo que en la conferencia que vaig tenir amb la comissió rés vaig dir d'agravi per a Barcelona, ni per als seus representants, ni per als comissionats. La conferencia va durar més de mitja hora. No sols no hi hagué una frase desagradable, ni tant sols discreteigs que donguessin lloc a erónies interpretacions.

Es més; quedaren d'acord, dins de la mateixa comissió, que alguns dels seus individus, el senyor Lluhí probablement, tornés a visitar-me per a tractar dels fonaments en que descansava'l projecte d'aigües.

M'estranyá molt al día següent saber que es parlava de molesties de la comissió, donant-li carácter d'atac a la dignitat dels representants de Barcelona.

Els atacs de que he sigut objecte per part d'aquella premsa no m'han de fer faltar a la serenitat per a arribar a adoptar altra actitut de la que m'imposen les meves idees propies.

M'ha produit no sorpresa, estupor, que es digui que dels meus llavis havía sortit rés que afectés al decor de Barcelona; peró ja que's diu, valga la pena de que s'assenyalés en qué's funden dits agravis.

Aixís ho he manifestat a varies persones que m'han parlat en nom de la comissió.

La temeritat amb que's parla dels pretinguts agravis, em fa sospitar que lo que's busca és procurar una exoltació col·lectiva i treure les coses de pollaguera.

Jo ni tan sols he dit si soc o no partidari del projecte d'aigües. He dit, com tot ministre serio, que l'estudiaré, perque conec que amb freqüencia les comissions de provincies es queixen amb justicia de promeses que no's cumpleixen, i vaig fer constar que'l projecte no's prestava a solucions rápides, perque no sols ho impedeixen les lleis vigents, obligant a intervenir a dos ministeris i a les Corts, sinó també per qué no declarar-ho? perque interessava revestir la solució d'un seré estudi que exclouís per sí sol les maleixes maliciosas suposicions de que la comissió's dolía.

Aixís, doncs, si les dificultats de la situació's deriven de suposats agravis a Barcelona o als seus representants, no cab que la qüestió subsisteixi entre homes d'honor, des del moment en que jo dic que aquell agravi no ha existit.

Ara si lo que's preté és produir artificialment un estat d'exaltació col·lectiva per a obtenir del Govern una resolució immediata, saltant per sobre de totes les lleis i del respecte que a nosaltres mateixos ens devem els ministres encarregats de fer-lés cumplir, jo declaro, succeeixi lo que succeeixi, que no aniré per aquest camí i declaro que no hi anirá cap Govern que s'estimi.

Cap a Barcelona

Contrariats i disgustats per la nota oficiosa del Consell celebrat aquesta nit, demá surten cap a Barcelona els senyors Sedó, Lladó i Sostres.

Lo que diu «El Mundo»

«El Mundo» dona compte dels incidents ocorreguts entre la comissió d'aigües, els representants de l'Ajuntament de Barcelona i el Govern.

El quefe del Govern — diu — comprenent la gravetat dels acords que s'anunciava que sobrevindrien a la dimissió de la comissió de aigües, ha pregat a l'arcalde que desisteixi de sa dimissió i ha promés solemnement que aquesta mateixa tarde tractarien en Consell de ministres la qüestió.

Amb aquestes promeses s'han calmat un xic els ánims peró no s'ha esvait del tot la tormenta si no's dóna un desagravi públic a Barcelona.

Plantejades les coses aixís ja no hi haurá tiris ni troians i tots serán una massa compacta per a protestar contra'l Govern que, sense volguer, ha plantejat una qüestió d'autonomía municipal davant del poder central.

El comte de Romanones no vol aquests conflictes i els rebutja, peró és precís que el Govern comprengui que tota Barcelona está al costat de l'Ajuntament honradíssim en aquest assumpte de la municipalització de les aigües.

Un article del Doctor Moles

El doctor Moles, publica en l'«Heraldo» un article examinant el contingut de l'informe de la Directiva del Col·legi de Metges de Barcelona sobre les aigües de Dos Rius.

Diu que serveixen de punt de partida de aquest informe els resultats dels análisis efectuats pel doctor Calvet amb mostres dels diversos capdals d'aigua de que's serveix Barcelona, els estudis fets per la comissió d'enginyers de l'Estat i publicats en el «Boletín del Mapa Geológico de España», i el R. D. del 22 de desembre de 1908, que fixa els límits de composició química de les aigues, per a ser considerades com potables.

Se citen després obres d'algunes persones que aportaren datos, peró la competencia de les quals amb química hidrológica és en absolut desconeguda i és fa una crítica extensa, extremada en alguns casos, dels datos reunits, presentant, rodejats sempre amb abundancia d'adjetius pomposos els textes i autors l'opinió dels quals sembla confirmar els extrems defensats per la Junta Directiva del Col·legi de Metges, continguts en les conclusions de l'informe emés per aquesta.

En aqueixa opinió se creuen impotables les aigües per procedir del Llobregat.

En la memoria se citen també defectes de composició i se les judica admissibles sols amb moltes restriccions.

Les aigües del Llobregat, pel seu pas a travers de terrenys caliços, donen una composició característica.

Les aigües que s'utilitzen del Llobregat son arterianes; la quantitat de sal diluïda per litre, está molt lluny d'éser excessiva; arriba en casos extrems, a 60 centigrams.

Les proporcions de cals i magnesia se troven probablemeent en estat de carbonats i bicarbonats, i en conjunt, no arriben a excedir siquera els límits fixats pel R. D. abans esmentat i químicament les aigües son d'una puresa extremada, car no contenen amoniacs ni nitrats i la quantitat de materia orgánica és reduidíssima.

La puresa química está, ademés, d'acord amb els datos i análisi bacteriológics efectuats en el Laboratori Municipal i per conseqüencia lógica de l'origen de l'aigua, ja que per procedir de capes profondes ha degut experimentar una filtració perfecta.

Aixís s'explica que des de que beuen aigua artesiana del Llobregat els habitants de aquella comarca hagin desaparegut les febres palúdiques.

Per qué, doncs, estima la Directiva del Col·legi de Metges, impotable aqueixa aigua? Deu admetre que procedeix de filtracions del riu en el terme de Sant Joan Despí?

Vegem. El Reial Decret exposat admet fins 23 centigrams per litre de cals i magnesia i els quadres presos de diversos autors limiten a 30 graus la puresa de les aigües potables. Les sals de cals i magnesia són les que donen duresa a les aigües i les fan aptes o no per a usos doméstics i industrials.

Aquesta duresa está expressada en graus i un grau francés representa un centigram de carbonat de cals en un litre d'aigua.

Ara bé: calculant la duresa de l'aigua que contingui cals i magnesia en la proporció legal del Reial Decret espanyol, o sigui de 40 a 46 graus, segons sigui la proporció relativa d'aquells elements, la duresa que presenta l'aigua del Llobregat és bastant inferior als datos acceptats i admesos pel Col·legi de metges.

Aquesta contradicció és veu reproduida al comparar els quadres límits de varis autors i per aixó els higienistes prescindeixen d'ells.

Estem de complet acord amb el director del Laboratori Municipal de Barcelona quan fa el judici crític de l'análisi que [illegible] el Decret de 1908, calificant-lo d'antiquat i inadmissible.

D'exigir-se la validesa estricta de dit Decret, no sols Barcelona, sinó altres moltes ciutats i adhuc regions enteres és veurien en el cas difícil de tenir que prescindir de l'aigua de que actualment s'abasten, per resultar oficialment impotable encara que higiénica i químicament potable.

Espanya és l'únic país que ha llegislat fixant els límits de composició química de les aigues, amb criteri erroni hauria sigut més llógic esperar que el Col·legi Médic de Barcelona edmanés la derogació del Decret de 1908, que péndrel com base per a en el seu informe declarar impotables unes aigües que's consumeixen sense novetat fa més de 30 anys.

Tenim raons per a assegurar que les aigües artesianes del Llobregat no procedeixen de filtracions de Sant Joan Despí i menys tenint en compte que, segons el dictamen del Col·legi Médic, aquesta filtració és purament mecánica.

Analitza la composició d'aquestes aigües i diu: Mentres l'aigua del riu és realment impotable i no per la quantitat de sals sinó per la naturalesa de la mateixa, l'aigua artesiana és perfectament pura i potable essent sa composició en 1913 la mateixa que en 1911.

Ofereix seguir en altre article ocupant-se dels errors científics continguts en el tantes vegades citat informe del Col·legi de Metges.

Atentat contra don Alfons

Un subjecte enjega tres trets contra'l rei.—Aquest surt ilès
L'agressor detingut

A mitja tarde d'ahir corregué per Barcelona la gravíssima noticia: el rei d'Espanya havía estat víctima d'un atentat; un subjecte li engegá tres trets, dels quals, sortosament, sortí ilés. El cavall que montava don Alfons quedá ferit.

La sensacional nova causá una fortíssima impresió a la ciutat. La sorpresa fou general i amb la sorpresa — just es confessar-ho — la condemnació.

Perque aquest atentat, com el que costá la vida an en Canalejas, té totes les característiques d'una agresió estúpida, d'un acte comés per un solitari pertorbat, al qual sols pot guiar un baix instint de trista popularitat. Nosaltres, republicans irreductibles, protestem d'aquest atentat sense grandesa, sense finalitat i sense llógica. Si alguna vegada una violencia contra un governant o una testa coronada te una escusa o una esplicació, no será ara, contra don Alfons, en els moments en que acaba de llensar del seu costat a un tirá de menor quantía allunyant-lo del poder; quan impulsa, amb sinceritat o no, una política aparentament liberal, i quan, en l'actualitat política no s'ha produit cap fet dels que puguin fer censurable la conducta personal del sobirá.

Per tot aixó, nosaltres que reconeixem que en l'historia s'han produit violencies fecondes i necessaries i revoltes sublims que han sigut beneficioses a l'humanitat,

no trovem en l'agressió d'avuí elements que'ns la fassin no ja esplicable, sino racional sisquera.

No savem, a l'hora que escrivim aquestes ratlles, els motius que manifestará l'agressor com a inductors al crim. No savem tampoc quina classe de lligams pugui tenir amb les forces polítiques o socials d'Espanya. Tot això no podrá fer minvar l'absurditat de l'atentat contra don Alfons, ni canviar l'impresió produida pel mateix.

Com diguerem quan l'assassinat del rei de Grecia i també sense cap malicia en la frase, atentats com aquest deuen considerar-se com perills de l'ofici. No més aquesta absurda explicació, que certament no explica res, pot donarse an aquestes agressions que no venen a venjar res, que no son resultat de cap conspiració, ni obeeixen a cap desig de canviar l'estat social o polític d'un poble.

Aquest es el judici que'ns ha merescut l'atentat frustat contra don Alfons. Ens pensem que no haurá de diferir del que mereixerá a tots els republicans d'Espanya.

La nova oficial

A les cinc de la tarde's rebé en el Govern civil el següent telegrama oficial:

«Ministro Gobernación a Gobernador.—Al regresar de la jura de la bandera, cuya fiesta se había celebrado con extraordinaria brillantez, prodigando el pueblo calurosas ovaciones al rey y a las tropas, cuando passaba aquel por la calle de Alcalá esquina a la de Marqués de Cubas, un sujeto rompió las filas de la muchedumbre y acercándose cuanto pudo al caballo que montaba nuestro augusto soberano, disparó a S. M. tres tiros de revólver sin hacerle el menor daño. El agresor ha sido detenido en el acto.

S. M. el rey que ha dado una vez más gallardísima muestra del valor que le distingue, continúa sin novedad, recibiendo delirantes ovaciones.

Costó grandes trabajos evitar que la muchedumbre hiciese objeto, al autor, de la justicia popular. Se llama Rafael Sánchez Alegre y procedía de Barcelona.»

Protestes del fet

Després que la nova s'hagué escampat per Barcelona, començá la desfilada pel Govern civil, de diputats, senadors i altres personalitats conegudes.

En la nota que se'ns facilitá figuren els senyors Moneguí (don Josep), Collaso, Travé, Forgas, Bosch i Puig, comte del Moral de Calatrava, Batsells, Pérez Ansio, Gumir, Ventosa, Vidal Ribas, (Emili i Josep), Mir i Miró, Pinya, Abadal, president de l'Audiencia, Síndic President de l'Associació de Corredors de Comerç i la Junta de la Reial de Caçadors.

Lo que diu el governador

Al rebre als periodistes el senyor Sánchez Anido digué que no tenia altres noticies que la que per telégraf havia rebut del ministre de la Governació. Esperava, no obstant, que dintre d'algunes hores sabria quelcom més que ja comunicaría seguidament a les redaccions.

Preguntat respecte a quí era l'autor del fet, manifestá que la policía treballa activament per a posar en clar la filiació de aquell, peró que fins aleshores (dos quarts de nou del vespre) no s'havia aconseguit rés ni en el registre d'investigació ni en cap altre lloc.

Per cert — digué — que ara resulta que no és Sánchez el cognom d'aquest subgecte, sinó Sancho; Rafael Sancho Alegre.

La policia, després d'aquesta rectificació, ha tornat a inquirir, per a veure si hi ha manera d'averiguar si efectivament és cert que l'autor del atentat provenía de Barcelona, i altres detalls relacionats amb l'atentat.

***

(Per telégraf)

L'atentat

Al tornar de la jura de la bandera, en la cantonada del carrer del Marqués de Cubas (abans del Turc), amb el d'Alcalá, el rei ha sigut víctima d'un atentat del que ha resultat ilés.

Heusaquí com ha sigut el fer:

En el lloc esmentat, un home ha trencat les fileres atapaides de curiosos; s'ha avançat fins a tocar la comitiva i ha fet dos dispars, que han fet poquíssim soroll.

S'ha produit un gran desordre desseguida, rodejant al rei els seus ajudants i'ls quefes de la seva casa militar.

Li han preguntat si estava ferit, responent que no i demostrant gran serenitat i ánim.

Desseguida s'ha vist que'l ferit era'l cavall que montava don Alfons, el qual duia per nom «Alimun». La ferida de la bestia es a la regió escapular i es de pronóstic lleu.

Mentrestant un capitá de seguretat se tirava sobre de l'agressor rodant per terra tots dos.

En terra, l'autor de l'atentat engegá encara un altre tret en direcció al rei, tocant a un quefe de policía.

Vingueren més policíes, costant quart i ajuda subjectar-lo i pendre-li l'arma.

El públic

Agafat l'agressor per la policía intentá escapar, fent un vigorós moviment d'avenç que costá contrarrestar.

El públic intenta aleshores linxar-lo, caient sobre d'ell cops i bastonades.

El front li sagnava.

La policía feia grans esforsos per a impedir que'l públic arrivés an ell, no podent-ho evitar de primer moment.

Per últim l'agressor se tirá a terra per a lliurar-se de l'escomesa del públic, podent la policía emportarsel al quarteret.

El públic prorrompía en ovacions formidables al rei i visques estentoris.

Don Alfons rebía amb serenitat aquestes demostracions.

L'agressor

Lo únic que de primer moment s'ha pogut saber és que l'agressor se diu Rafel Sancho Alegre, fuster, que arribà a Madrid procedent de Barcelona.

Durant les primeres hores de la nit la policía s'ha dedicat a averiguar els antecedents i les relacions den Sancho, per a saber si tenía complissos o's tracta d'un isolat.

Al damunt se li ha trobat una llicencia del servei militar. Fou soldat en el regiment de la Princesa, llicenciant-se en 1910.

Ademés se li ha trobat un sobre contenint el retrat d'una dòna agraciada i una targeta postal dirigida a una tal Joana, dient-li: «Adiós. Llegó mi última hora. Salud y Fraternidad.»

En una altra butxaca se li han trobat altres cartes dirigides a parents que viuen a Barcelona. Una d'elles va dirigida a una tal Enriqueta, dient-li: «Si me quieres, venga mi muerte.»

Tots els indicis son de que's tracta d'un ofuscat.

Te-Deum

Demà's cantarà un «Te-Deum» al Palau, en acció de gracies per haver sortit ilès el rei.

Els reis han sortit a la tarde en automóbil a passeig cap a la Casa de Camp, essent aclamadíssims.

Un ignocent

En els moments de la confusió fou agafat un pobre home acusat d'haver dit unes paraules favorables a l'agressor.

Posada la cosa en clar fou deixat anar, perque les paraules no havíen existit.

Es tracta d'un porter del «Cine Regio», nomenat Molina.

L'agressor parla

Un periodista ha pogut parlar amb en Sancho.

Aquest ha dit que no s'estava afiliat a l'acracia, peró que li agradaven les lectures anarquistes.

Negá que tingués cómplisos.

S'afirma que'l jutjat s'ha incautat d'unes quartilles que'l criminal duia a sobre, en les quals explica les raons que l'induiren a l'atentat. Això fa creure més que's tracta d'un pertorbat.

Consell de ministres

A les vuit de la nit ha acabat el consell de ministres.

El senyor Alba ha dit que'ls ministres canviaren impressions sobre'l succés.

Ha afegit que s'ha demostrat que l'agressor es anarquista fitxat per la policía i expulsat de Barcelona. Torná a Espanya acullint-se a una amnistía.

Carta original

Una de les cartes de Sancho era per a la seva dona Rosa, que viu a Barcelona i está concebuda així:

«Mi compañera Rosa: Te escribo esta última carta, porque no volverás a verme ni a hablarme. Tu eres la autora moral de mi crimen, porque no me has mandado lo que te he pedido, por lo que me fusilarán y tú serás la mujer de un regicida. Cuando recibas ésta se habrá verificado el regicidio. — Salud y Anarquía. — Rafael Sancho.»

Detinguts

La brigada móbil de la policía realitza una informació en la casa núm. 16 del carrer del General Castaños, ont viu un significat anarquista nomenat Mauro Bajatierra, forner.

Fou detingut, amb la seva esposa nomenada Julia.

Amb dos demostren molta extranyesa de la detenció.

Inspector ferit

S'ha practicat la primera cura a l'inspector Aguilar ferit pel darrer dispar den Sancho, a l'intentar detenir-lo.

La bala li penetrá a la cama fent-li un forat de 10 centímetres de fondaria.

Li ha estat extreta la bala.

La casa d'un anarquista

En el domicili de l'anarquista Bajatierra la policía hi ha trobat una pila de coses pintoresques.

Enganxada a la paret hi havía una oleografía amb una inscripció en caràcters rojos que deia la paraula «Anarquía» i altres textos.

Hi havía ademés els retrats den Ferrer i Morral i caricatures den Pi i Margall, Romanones i Weyler.

Crònica Científica

Un cas estrany de contagi de la febre tifoidea

En el país d'Hansi, a Colmar, en una d'aquelles velles cases alsacianes de teulada punxaguda, a les quals hi van a niuar les cigonyes, hi vivía fa tres anys una noia jove d'Alsacia, Mlle. Jansen. Era secretaria d'un important personatge, i la seva vida transcurría en mig de la calma i la placidesa.

Un dia, una noia del seu veinat va caure malalta de la febre tifoidea.

Quinze dies després, altres dugues persones eren atacades del mateix mal; i en menys de tres mesos, dotze persones, l'una després de l'altra, varen ésser invadides per la mateixa febre.

Aquesta epidemia inquietá als metges. Després d'haver fet enquestes i més enquestes, analitzada l'aigua i els aliments, buscada la causa misteriosa d'aquesta brusca aparició de la tifoidea, es va deixar entreveure la possibilitat d'una contaminació pels «portadors de baccils.»

Prosseguint amb aquesta idea, es va descobrir que Mlle. Jansen, d'aspecte saludable i somrienta, era sense sapiguer-ho, sense que ella en sofrís lo més mínim el vehícol d'innombrables baccils d'Eberth el qual es desenrotllava en el seu tubu digestiu tant bé, per no dir millor, que en els tubus de cultiu.

Mlle. Jansen va ésser tractada com empestada. El doctor Mühlerheirings, director del servei d'higiene de la població de Colmar, va fer traslladar a la jove en els departaments dels tifòdics.

Mlle. Jansen, que actualment està empleada a l'Institut Pasteur, exercint un càrrec a la biblioteca, contestant a preguntes que se li han fet, conta les seves múltiples aventures en la forma següent:

«A Colmar, jo feia horror a tothom. Ningú volía acostar-se'm. No obstant, cap dels malalts que jo vaig contaminar va morir pas. Malalta en el departament dels tifòdics, el doctor Mürhlerherings no me volía pas deixar sortir. Per fi, de l'Institut Pasteur, ont el meu cas hi havía sigut comunicat, em varen escriure dient-me que anés a París. Empró els metges alemanys no volíen de cap manera que jo agafés el tren, i després d'un sens nombre de dificultats, vaig arribar a París, fa prop de dos anys.

»Mr. Metchnikoff i els seus ajudants de l'Institut Pasteur estudiaren la meva flora intestinal, i descobriren que'l meu intestí encloía miriades de «proteus», microbis que en els nens provoquen les terribles diarrees verdes. Aquests «proteus» dissimulaven l'acció dels baccils d'Eberth, els baccils de la febre tifoidea, i els baccils «coli», que vivíen i encara viuen en el meu tubu digestiu. Els «proteus» han desaparescut del tot, mitjansanb tractaments especials.

»Empró els baccils «coli» i els baccils d'Eberth subsisteixen sempre, i jo continúo, diu amb un trist somriure Mlle. Jansen, essent una curiositat microbiològica. Sortosament, els baccils de la febre tifoidea han perdut llur virulencia, després de sotsmetre'm a vacunacions antitifòdiques que m'han sigut aplicades quatre vegades.

»Darrerament, s'han injectat els «meus» microbis a dos micos els quals no han pres pas la tifoidea.

»Però jo crec que tota la meva vida conservaré'ls «meus baccils.»

Dr. MICROSOPHUS

Pel monument a Mossèn Cinto

Tot Catalunya va responent a la suscripció oberta per el monument a Mossen Cinto. Les entitats, corporacions, totes les persones de la nostra terra van contribuint an aquest plebiscit d'admiració al gran poeta català. El monument a Mossen Cinto será veritablement una obra nacional i constituirà una ofrena, un record digne de la més alta figura de la Literatura catalana.

Arriben donatius d'Ajuntaments, en els pobles es formen comissions recaudadores i la suscripció es va engroixint i en les llistes hi figuren persones de totes les categories socials, i de totes les encontrades catalanes.

Honrós acte el del nostre poble! Cap català hi mancarà en aquest tribut d'admiració i catalanitat i el monument serà una nova i práctica demostració de l'unitat viva de Catalunya.

—A Pineda, la suscripció per el monument a Mossèn Jascinto Verdaguer, ha donat el resultat següent:

Magnífic Ajuntament, 10 pessetes; Francisco Ballester, 2; Josep Bartomeu, 2; Filomena Parera Escolà, 5; Joaquim Marquès, 1; Frederic Boix Prat, 1'50; Irene Comes de Boix, 1; Montserrat Boix Comes, 0'50; Arnau Boix Comes, 0'50; Joaquim Comes Carbajal, 0'50; Baldomer Sagrera, 1; Joaquim Pera Boada, 1; María Estol de Pera, 1; Manel Serra Moret, 2; Sara Llorens de Serra, 1; Emilia C. de Llorens, 2; Francisca Llorens, 2; Mariàn Buch Derbort, 1; Joan Clarabuc, 1; Sebastià Iglesies, 1; Enric Trull Poch, 1; Amelia Ferrua de Trull, 1; Joan Llorens Torres, 2; Concepció Arumí de Llorens, 2; Pere Llorens Arumí, 1; Antón Noguera Horta, 1; Enric Noguera Casulleres, 1; Josep Arumí Casulleres, 1; Sebastià Horta Vilaseca, 1; Joaquim Noguera de Horta, 0'50; Sebastià Horta Noguera, 0'25; Enric Horta Noguera, 0'25; Salvador Genís, 1; Emili Genís Horta, 1; Madrona Gotés Renom, 0'25; Josep Alabeu Mercader, 1; Pere Ripoll Vidal, 1; Joan Juncosa, 1. Total, pessetes 54'25.

—El resultat de la suscripció oberta per l'Ajuntament de Molins de Rey per a contribuir a la de la Diputació per a erigir un monument a Mossèn Cinto Verdaguer, ha donat el següent resultat:

Ajuntament, 100 pessetes; Societat «La Llar Obrera», 25; Empresa Cine «Les Columnes», 20'40; Centre «Joventut Catòlica», 150; Empresa Cine «Les Delicies», 78'10; «Centre Catalanista», 129. De quina cantitat total de 502 pessetes 50 céntims s'ha fet ja entrega al senyor depositari de la Diputació.

L'Assamblea dels Dependents Catalans

Amb animació extraordinaria començà dissabte a la nit, com diguerem, la primera Assamblea de Dependents del Comerç i de l'Industria de Catalunya, organizada pel Centre Autonomista de Dependents de nostra ciutat, que celebrava ahir el X aniversari de la seva fundació.

Constitució de l'assamblea

A quarts d'onze ocupà l'estrada presidencial del saló d'actes del Centre, la Junta de la Secció de Relació i Treball d'aquest, la qual s'havía encarregat de l'organització de l'Assamblea. I després de breus paraules de salutació del president de dita Secció senyor Palá, se passà a revisar les actes dels delegats de les entitats adherides, tasca de la qual, per vot de tots els presents se n'encarregà la mateixa taula presidencial. Aquesta donà per vàlides totes les actes a excepció de dugues presentades pels represntants d'unes titulades societats obreres gremials de dependents que's constituiren expressament en el mes d'octubre de l'any passat per a pactar amb els patrons l'anulació de la llei del Descans Dominical. Sotsmesa a votació de l'Assamblea l'acceptació o refús de les actes dels esmentats delegats unànimament aquella acordà no acceptar-la, després d'haver fet us de la paraula diversos dels assambleistes, combatent fortament els inductors de la farsa representada per dites titulades societats que sols existeixen de nom. En virtut de tal acord l'Assamblea se constituí amb la representació de 14 entitats de dependents, de les 15 existents avui a Catalunya. L'única que deixà d'assistir hi fou l'Unió Professional de Dependents del Comerç, que té més caràcter confeccional que proporcional. Ademés usant de llur dret a fer us de la paraula, consignat en el Reglament, assistiren a les sessions un nombre extraordinari de dependents associats que ompliren de gom a gom el gran saló d'actes, mentres durà l'Assamblea.

Aprovades les actes i llegit el Reglament de l'Assamblea pel secretari, se procedí a l'elecció de la taula definitiva d'aquella, essent nomenats per aclamació: President, el president del C. A. de D. del C. i de l'I., don Josep Puig i Esteve; vice-president, don Francisco Muñoz, president de l'Associació de la Dependencia Mercantil de Barcelona; i don S. Graells, representant del Centre de Dependents de Sabadell, i secretaris: don A. Viladot, de l'Associació Ferretera de Barcelona, don Eduard Llarena, president de l'Associació de Lleida, i don Narcís Martí, representant de l'Associació Professional de Mataró.

Primera sessió

Ocupà l'estrada la Taula definitiva i son president senyor Puig i Esteve, pronunciá un breu i eloqüent parlament agraint la seva designació, saludant als assambleistes en nom del Centre Autonomista de Dependents i remarcant l'importancia de la reunió que començava, en la qual demanà a tots serenitat i reflexió.

I immediatament després dels merescuts aplaudiments tributats al digne president de la prestigiosa entitat, s'entrà a l'ordre del dia, discutint-se el tema I que feia referencia al

DESCANS DOMINICAL

N'era ponent d'aquest tema, l'Associació de la Dependencia Mercantil i en son nom sos delegats senyors Muñoz i J. Ventura, els quals presentaren i defensaren amb poderosa argumentació, les següents conclusions:

Primera: Es opinió d'aquesta ponencia, que deu procurar-se que la llei conservi íntegre l'esperit que l'informa; entèn, doncs, que ha de procedir-se an aquest efecte a una completa reforma de la mateixa i reglament per a la seva aplicació.

Segona: Versarà la reforma, a criteri d'aquesta ponencia, sobre'ls següents i principals extrems:

A) Prohibir terminantment en diumenge el treball de les dònes i nens menors de 18 anys. Necessitat d'incloure en la llei penalitats màximes per als infractors d'aquesta prohibició.

B) Supressió en el text de la llei i son Reglament dels articles que concedeixen facultats a les Associacions obreres gremials, legalment constituídes, per a convenir amb els patrons el descans setmanal en lloc de la festa dominical.

C) Anulació de les excepcions concedides als mercats i fires anomenades tradicionals.

D) Prohibició en sa totalitat de la venda ambulant.

E) Que'l mínimum de multa a imposar per les infraccions individuals, se senyali en vinticinc pessetes.

F) Que les multes per infracció siguin única i exclusivament imputables al patró.

G) Comprobat pràctica i abastament, que les autoritats municipals i governatives no aconsegueixen sostenir l'imperi de la llei, coneixeràn de les infraccions o faltes, els jutjats municipals.

Tercera: Sotsmet aquesta ponencia a la consideració de l'Assamblea.

A) Procurar el total ingrés de la dependencia mercantil en les rengleres de nostres Associacions.

B) Intensa i no sospesa campanya fins a conseguir el propòsit perseguit, i a efectuar, entre l'element obrer, recabant l'apoi de sos respectives societats per a que'ls components de les mateixes practiquin i obliguin als constituients de sa llar, a no efectuar cap compra en diumenge.

C) Que les Associacions de dependents, organitzin a sos associats en seccions gremials, cada una de les quals portará un exacte registre dels infractors corresponents a sa secció respectiva.

D) En les localitats ont existeixin dugues o més associacions, nomenarán cada una d'elles dos companys, qual nombre constituirán una Comissió Permanent anomenada Pro-Descans Dominical, que vetllará pel fidel cumpliment de la llei i procurará sa exacta aplicació.

E) Recomenar als dependents de Comerç no facin llurs compres en les cases que sigui provat infringeixen la llei del descans, i particularment procurin que ses relacions procedeixin en la mateixa forma.

F) S'interessará de les associacions católiques iniciin una enérgica acció i propaganda en el sentit expressat en l'inciso anterior, i que coadiuvin, ademés al total èxit de nostres legitimes aspiracions.»

Algunes modificacions s'introduiren en aquestes conclusions, en virtut de la discussió haguda. El paragraf lletra F. de la conclusió 3.a quedá modificat en el sentit de demanar la cooperació a totes les associacions religioses, polítiques i socials, en virtut d'esmenes unificades d'un soci de la Unió Ultramarins de Barcelona i del senyors Palá i Folch del C. A. de D. del C. i de l'I. Després, en virtut d'una adició presentada per l'Associació de Dependents d'Escriptori de Vilafranca, es demaná que la reforma sigui prohibint tot treball intel·lectual en diumenge a tot dependent d'oficines i sobre tot no reparant l'aparat comercial els diumenges.

S'aprová aixís mateix una adició (presentada amb més de 25 firmes) a la conclusió 2.a lletra G., dient que en el cas de qué l'autoritat competent no hagués resolt dintre deu dies els expedients per infraccions del descans dominical, les multes es consideraràn imposades i hauràn d'ésser fetes efectives com a conseqüencia de la dénuncia feta en forma.

Finalment s'acordá demanar que la reforma de la llei sigui feta amb caràcter restrictiu respecte a la tolerancia concedida a certes industries i comerços, i que dels beneficis de la mateixa no gaudeixin també'ls auxiliars de farmacia, deixant no més oberta per torn una farmacia a cada barri, els diumenges a la tarde, com se fa ja en moltes poblacions.

I amb això queda aprovat el tema, passant-se al segón, referent al

«Treball Intensiu». — N'era ponent don Adriá Presas del C. A. de D. del C. i de l'I., el qual formulá les següents conclusions:

1.a El Treball Intensiu, limitat a 8 hores diaries com a máxim, amb una interrupció mínima de mitja hora, és convenient a la dependencia en general de les cases industrials i comercials a l'engrós, de les bancaries, d'assegurances, i de totes aquelles que hi tinguin una relació constant per ésser ne auxiliars; perque reduint o escursant la jornada de treball i comprimint-la, permetrá una major expansió a la llibertat individual, necessaria per a intensificar la vida familiar, les relacions socials, i'l conreu físic i intel·lectual en la joventut.

2.a El Treball Intensiu, tenint per únic objecte formal la reducció i comprensió de la jornada diaria, sense limitar la quantitat de treball en els periodes de normalitat, no lessiona els interessos patronals de cap classe, ans be'ls beneficia amb relatives economies que la práctica demostrará.

3.a Essent aspiració de la dependencia mercantil l'implantació del Treball Intensiu en la forma dita com a base de l'activitat col·lectiva, pura i simplement pels beneficis que reportaría; tot recomanant la conveniencia de donar la major unitat possible a l'horari com a mostra de disciplina i per a aprofitar-ne la seva eficiencia, declara que no mantingué una absoluta rigidesa de principis en aquest punt per a aquelles cases a les quals, en determinats dies, l'interrupció del treball a hora fixa i sobre possible continuació, causaria danys irreparables a la marxa regular del seu negoci per l'especial desenrotllo del mateix.

Quarta. Creient convenient i justíssima per les anteriors declaracions l'aspiració de la dependencia mercantil de Catalunya d'establir el Treball Intensiu, extenent-lo tot lo possible, especialment a la capital ont la seva necessitat es més sentida; declara també que la forma més eficaç de portar-lo a la pràctica, es interessar la reforma per grupus de cases del mateix ram de comerç la conformitat de les quals en adoptar-la al mateix temps, faría desapareixer tot argument fonamentat en possibles danys de competencia mercantil entre elles, per desigualtat d'horari de treball.

Quinta. Descansant tota la defensa de una idea nova en el nostre país com la del Treball Intensiu, en l'incessant propaganda dels seus principis, la dependencia mercantil de Catalunya desitjosa d'arribar en breu plas a la seva implantació, deurà dedicar-se a la difusió d'aquestes conclusions per tots els medis adequats; constituint comissions permanents en totes les localitats ont la reforma pot i deu ésser posada en pràctica, i interessant la col·laboració activa de totes les entitats patronals i obreres que puguin contribuir a la realització d'un tant noble desig de millora social.»

El ponent defensà les seves conclusions amb un tal coneixement de la materia i tant convincentment que cap esmena ni modificació's formulà an aquelles per lo qual foren aprovades per unanimitat, essent saludat amb formidables i ben merescudes salves d'aplaudiments, el cultíssim dependent senyor Presas.

L'últim tema discutit en la nit del dissabte portava aquest enunciat:

«La setmana anglesa i la seva relació amb el dependent». — En representació de l'important entitat Centre de Dependents de Sabadell, s'encarregà d'aquesta nostre bon amic, el digne regidor catalanista d'aquella ciutat, don Domingo Salà.

La conclusió formulada pel ponent deia aixís:

El Descans Dominical, — llei integrant de la legislació espanyola i per quin veritable compliment ha lluitat amb raó la dependencia tota — se fa difícil de no establir-se en les industries i comerços a l'engròs la «setmana anglesa», això es, que fineixi la tasca setmanal els dissabtes al migdía i, en tal sentit, els dependents devem procurar que dita setmana anglesa sía legislada com a complement de la Llei del Descans Dominical. I, tenint en compte, ademés, altres innombrables ventatges que'l seu establiment reportaría al proletariat, en general, i a part de la dependencia, en particular, hem de continuar la campanya en pro de la mateixa començada i que ja ha donat fruits en algunes poblacions com a Terrassa i Sabadell.

Per escrit desenrotllà'l senyor Saló son treball i un no sabía, oint-lo, que admirar més, si la galanura de la frase que feia de la ponencia un acabat i admirable treball literari o la profonditat i estudi seriós de la materia. Una gran ovació de tots els assambleistes fou la recompensa merescuda del treball, que fou aprovat unànimament amb aquesta sola adició for-

Folletó d'EL POBLE CATALA

CRONICA DE TEATRES

Diáleg sobre els espectacles d'ara: la troupe japonesa, el dirigible Romanus i'l ximpancè Josef.

(El senyor A i el senyor Z se troven després de quinze dies de no veure's. El senyor A fuma lentament el seu cigar, amb els ulls mig-closos cada vegada que surt dels seus llavis una linia variable de fum. El senyor Z dona voltes a un plec de diaris que du a les mans, i mira de reull, al fons del cel ennuvolat. Caminen passeig de Gracia amunt.)

El senyor A: Recordeu lo que deieu l'altra nit, de que per vos el teatre tenia tot l'especie d'una força retardataria i que us feia perdre'l temps d'una manera desagradable? Dones ara, sí que haureu de dir que a vegades el teatre també pot moure'us vers la cultura, i esdevenir una força motriu, un orgue potent de l'avenç ciutadá. Perque fixeu-se com en tota la setmana darrera poca cosa podría dir-se de novetats dramàtiques i, en canvi, heu tingut espectacles tant diversament instructius com el globo «Romanus» al Tívoli, les lluites japoneses a l'Apolo i el ximpancé Josef a la Sala Imperi.

El senyor Z: No tindrá altre camí que'l de donar-me la raó, amic meu. Perque aquests espectacles que invadeixen les taules que no foren construides per a això, i que triomfen de la vella careta trágica i de la careta cómica, tant vella com la trágica, no son espectacles de teatre sinó de circ, i el fet de que s'esborrin les diferencies i ja no pugui distingir-se lo que és escenari i lo que és pista, ve a donar més valor de realitat a lo que tantes vegades jo li he dit; el teatre's mor. Es mor per l'acció de moltes matures, de les quals n'hi há una que no hi há força que pugui guarir-la. Vull dir, la vellesa. Cregui'm, el teatre és vell.

El senyor A: El teatre és vell pels anys, que no se li poden comptar, peró no pas per l'esperit. El teatre, després de tot, és un resultat. Si no fos perque els homes hem tingut sempre, com un instint d'imitació amplificada, el desig de contemplar accions de que'ns sentim incapaços, de veure realitzat alló que creiem és lo millor; això per una banda, i per l'altra, el desig de distreure'ns, si no fos aixís, ja no hi hauría teatre. No n'hi hauría hagut mai. La forma que ha prés, des dels grecs fins a nosaltres, aquest instint de l'espectacle, la forma dramàtica actual de convenció admesa, será tant discutible com volgueu, peró sempre és nova. El teatre's fa vell per dins. Les arrugues no se li veuen més que de tant en tant. Aquestes son les males époques de l'art dramátic. Podriem acomparar-lo an aquest globo «Romanus» que vaig a anar a veure ahir... vos l'heu vist, també... Doncs, el teatre és igual: perque la pell que'l forma sigui ben llisa, sense arrugues, perque inflat del tot pugui enairar-se cal que no li manqui hidrógen, i que lo que du a dins no pesi tant com l'aire que desplaça.. Per a que'l teatre no faci arrugues de vell cal que hi hagi sempre qui estigui amatent a omplir-lo de gas, o sía, d'interés. Cal que lo que hi dugui a dins tingui per al públic major interés que no pas lo que passa al defora: que la política, la borsa, les converses o el diari. Això en un espai breu, naturalment: una hora, dues, tres... Enguany semblava que al teatre se li començaven a veure les arrugues, semblava talment que s'envellia, perque no hi havía cap escenari en que's fessin coses prou interessants pel al nostre públic: ni una d'aquelles comedies que fan riure de bona gana i que son agradoses de tornar a veure amb la familia o amb uns forasters; cap obra ferma per a apuntalar una temporada. Tot eren mitjos éxits, petites comedies de les quals la gent no s'en queixa peró tampoc s'en admira. I poc a poc se decandeixen les sales dels teatres com si fossin la tela d'un globo. Els empresaris han pensat en noves menes de gassos per a donar-li aquella inflor llisa i polida que representa la lucentor del negoci. I cadascú ha creat per la seva banda lo que podía ésser curiós, lo que podía donar feina als empleats de les taquilles. Al nostre primer teatre, aixís l'anomenem perque és el més gran, al Liceu, en el període de la Quaresma, que era abans el més magre, han trovat el gas que ha enlairat el negoci amb un fort benefici...

El senyor Z: Peró a vostè li sembla bé que la nostra escena lírica s'hagi transformat en una sucursal de la petita música de moda? Es una mena de degradació i una mica més avall i arribarem a tenir-hi les exhibicions cinematogràfiques de que ja's comença a parlar...

El senyor A: Jo no crec en la noblesa dels escenaris de cada ciutat com no crec en la jerarquía vinguda de la sang. Els símptomes de la degradació no's troven en un canvi de genre si no en la diferencia d'èxit que's obtenen dos genres diferents, el que una companyía d'opereta per excel·lent que sigui — i la companyía Caramba era un bell espectacle per la «mise en scene» — pugui omplenar molts dies un gran teatre quan una obra musical catalana no doposa la sisena audició malgrat la seva força. Peró fixeu-se que no és posible demanar de cada moment rés més que lo que fan a dins, i el moment d'ara en la nostra ciutat no és dels de gaire riquesa espiritual. Les seleccions amb llur esforç no poden posar-se a nivell amb el pes mort de les masses amorfes. Contra la llei de gravetat no hi há altre medi que la mateixa llei de gravetat aplicada de manera que actúi en el sentit contrari. El pes indica que les coses son atretes vers el centre del planeta nostre. Hi há que trovar el cós que sigui menys pesat que l'aire i que s'enlairi... Contra la tendencia a caure en la vulgaritat o de la resignació, s'ha de desenrotllar una força contraria que faci enlairar apoditant-se d'aquella mateixa tendencia a lo de cada dia, a lo planer, a lo que la gent té per normal.

El senyor Z: I creu vostè que hi há manera d'aplicar aquest métode a les coses del teatre? Ont ho trovará vostè lo que pesi menys que l'aire que ens fa caure dé cap a la normal vulgaritat? Trova que compleixen aquesta fi els espectacles del teatre japonés, posem per cas?

El senyor A: Per qué no, amic meu? Jo trovo que l'habilitat malabarista dels japonesos, els jocs que tenen de destresa tant com de força, adhuc les seves menes de lluita, el «jiu-jitsu» o el «sumo», tenen un interés i un valor artístic com espectacle molt per sobre de qualsevol de les comedies que avui dia ens envien de Madrid o de França. La presentació escénica és de una riquesa que no's troven en els nostres escenaris, perque no existeix la renovació contínua, i el conjunt dels individus que formen la «troupe» son d'una disciplinada i justa subordinació, son un exemple de companyía de teatre.

El senyor Z: Aquests japonesos, després de tot, no son altra cosa que una bona companyía de les anomenades de «varietés». No tenen rés que veure amb la literatura..

El senyor A: Tampoc hi tenen rés que veure moltes de les obres dramàtiques que vénen d'un escenari a l'altre, com a mercaderia literaria. Els japonesos que treballen a l'«Apolo» son d'una honestitat i veritat artístiques tant més d'apreciar perque no volen oferir-se sino en l'espectacle de les seves forces físiques. I en aquest ram, son una notabilitat. Jo no havía vist un home que tingués en els dits dels peus la potencia muscular que demostra un dels japonesos d'aquesta troupe, al pujar per una corda tivanta inclinada amb la seguretat del qui avança per una via planera. Els salts i moviments d'aquests artistes son d'una exactitut que fa pensar en les lleis de la física. No s'erren mai. Té el gros valor de suposar un treball preparatori considerable. No s'arriba an aquest resultat sense una obsessió i una lenta perfecció dignes d'ésser declarades exemplars.

El senyor Z: Digui que l'han fet pensar més aquests japonesos que molts autors, i que un bon esforç de muscles val més que un mitjá esforç d'intel·ligencia?

El senyor A: Tantes vegades l'esforç de l'intel·ligencia és un esforç aparent, una simulació d'esforç! Darrera el que sembla pensar, no sempre s'hi trovaría un pensament. L'esforç muscular o és o no és, sense simulació possible, quan se tradueix en la línia d'un moviment. Els gimnastes japonesos son una veritat dins del joc humá, i tenen interés perque aquesta veritat del llur moviment és difícil d'assolir. Els espectacles, més enllá de la literatura, se mesuren per la dificultat. Aixís son molt diversament dignes de tot elogi l'espectacle del Tivoli, amb el globo «Romanus» i el de la sala Imperi amb el ximpancé Josef.

El senyor Z: Son dos exemples de les dues menes d'activitat més oposades: l'invent i l'educació. L'enginyer Bohle que ha trovat la forma de transformar en força motriu les ondes herzianes i moure de l'uny les hèlixs d'un globu me sembla tot lo contrari del senyor pacient i lo sut que ha donat a un mico lo que s'en diu una «educació completa», ensenyant-lo a anar vestit com les persones, a menjar, a despullar-se, a fumar i a caminar com les persones. L'un no té altra feina que la de nivellar cada vegada'l seu aparell, massa sensible a diferencies de temperatura o de presió, i a dirigir-lo en el seu avançar lent i repostat per l'aire de la sala. Mentres que l'altre ha de lluitar a cada moment contra les influencies ancestrals del seu mico, que li fan oblidar del paper que jugo per a donar-se a la delicia de brincar i de caçar els insectes.

El senyor A: L'una i l'altra mena d'espectacle tenen l'interés de les coses que per la majoria dels vivents foren impossibles. L'aparell «Romanus» no tindría interés si sapiguessim que de vint anys en aquesta banda, els dirigibles caminen per la telegrafia sense fils. Com ens han dit que és la primera vegada que un aparell camina per l'acció de les ondes hertzianes, ens és tant curiós com un drama nou, i per la prubija de veure lo que no s'ha vist encara a la nostra ciutat l'espectacle se fa d'una curiositat més viva. Un ximpancé que imita els moviments de l'home és curiós pel mateix motiu del rar esforç que suposa en el seu educador, i per el contrast de la seva anomenada irracionalitat amb una lògica en els gestes més avançada que l'animal, per ajuntar-se a l'instint l'haver-seli ensenyat lo que ha costat als homes tants sigles per aprendre-ho, com és el menjar amb forquilla i l'encendre una espelma.

ALEXANDRE PLANA

...mulada pels senyors Palá i Feliu del C. A. de D. del C. i de l'I.

«Sol·licitar dels poders públics, per mediació de l'Institut de Reformes Socials que sigui considerat festa per a les indústries i comerços a l'engròs el dissabte des de la una de la tarde fins al dilluns al matí.»

Aprovat el tema del senyor Saló, s'aixeca la sessió, convocant-la'l president per a l'endemà ahir, a les 10 del matí.

Segona i darrera sessió

A dos quarts d'onze començà la segona sessió de l'Assamblea de Dependents ..., presidida pel senyor Puig Esteve i els demés individus que formen la Taula definitiva.

L'espaiós saló d'actes del Centre Autonomista de D. del C. i de l'I. està plé de gom a gom, i en el semblant de tots els assambleistes s'hi reflexa l'impressió falaguera i l'entusiasme amb que's van a empendre les tasques de la segona.

Després d'oberta la sessió pel senyor Puig Esteve, el senyor Arús passa a donar lectura ... i optimista recullida de la primera sessió ... de la ponencia den Jesús Bernaldo, del Centre de Dependents de Sabadell, respecte al salari mínim. Aquesta ponencia, la lectura de la qual desperta fort interés és la següent:

«Salari mínim. — Conveniencia de la seva fixació. — Medis per a determinar-lo a Barcelona i fora d'ella.»

Les conclusions son les següents:

La fixació d'un salari mínim és de necessitat en quant al dependent (a tot aquell que lloga'l seu personal esforç per un tant diari, setmanal o mensual, per la raó poderosíssima de que, qui treballa i produeix, té dret a una vida digna i conforme a sa naturalesa humana, no sent-nos dable'l poguer continuar consentint que s'exploti ignominiosament la concorrencia i la miseria.

En conseqüencia es fa convenient reclamar dels poders públics la promulgació de una Llei que obligui a patrons i treballadors a la fixació d'un salari mínim; procurant mentres tant els dependents obtindre particularment l'establiment del repetit salari mínim.

Per a determinar-se'l salari mínim d'un dependent ha de tenir-se en compte la seva categoria de moço, d'aprenent, auxiliar i dependent en el comerç i mercat, auxiliar i comptable (tenedor de llibres, caixer, etc.) en l'escriptori nomenant-se per a la seva fixació comissions mixtes de patrons i dependents i intervenint-hi a Barcelona i als pobles ont funcioni la Junta de Reformes Socials.

Després d'una lleugera discussió queden aprovades aquestes conclusions amb alguna modificació sense importancia.

Seguidament don Eduard Llarena, del Centre de Dependents de la Unió ... de enrolla de manera clara i convincent el seu tema:

«Jornada màxima del dependent. — Criteri a emetre davant dels projectes del Govern», amb les conclusions que segueixen:

1.a Per la raó suprema de la consideració deguda a la persona no pot consentir-se l'existencia de cap jornada humana de dotze, catorce i fins setze hores de treball diari com per dissort n'hi han per a la classe dels dependents de comerç dins de Catalunya.

2.a Per a tota classe treballadora l'ideal en quant a jornada se trova en la coneguda fórmula den Karl Marx «jornada de vuit hores» per a poguer dedicar altres vuit a necessitats d'educació o cultura i el ters restant del dia a descans i reposició de les energies esmerçades.

3.a Donat l'actual estat i amb preferencia dels projectes atribuits a l'Institut de Reformes Socials, hem de demanar als Poders públics que a la futura llei se senyali la jornada de deu hores com a màxima, en comptes de la d'onze com està marcada.

4.a Encara que demanar unes mateixes hores de començament i acabament de jornada per a totes les poblacions d'Espanya sembli per al uniformisme mal confessar que subjectin generalment a la realitat de les necessitats del servei les que van senyalades en nostra ferma petició, és a dir de les vuit del matí a les vuit del vespre.

Quinta. Tota la dependencia d'una casa de comerç se dividirà en dugues tandes per a poguer disfrutar, sense perjudici del públic i dels patrons, de les dugues hores que la llei deurà concedir per al repós de migdía. Els uns dependents plegaràn de 11 a 1 i els altres de 1 a 3, o bé els primers vagaràn de 12 a 2 i els segons de 2 a 4.

Sisena. Per raó de la conclusió última se fa necessaria de tot punt la prohibició absoluta de l'internat, únic medi de que arribi a ésser efectiva la possessió de dites dugues hores per a dinar i en conseqüencia la veritable jornada de deu.

Setena. En els pobles ont hi hagin pocs dependents i per tant no estiguin organizats deuràn fer-se socis de l'associació que resideixi a la capital de provincia.

Mentres no sigui aixís és impossible que la futura llei beneficii a tots per un igual.

Vuitena. Les multes que paguin els patrons per faltes a la llei de la jornada màxima s'aplicaràn a favor dels dependents, bé per l'Institut Nacional de Previsió, bé per altre medi que satisfagi la justicia de donar als explotats lo que, per culpes de l'explotació se faci pagar als comerciants i industrials que obliguin a jornada major de la reglamentaria.

9.a L'inspecció del treball que tenen creada tots els Estats cultes d'Europa i de la que parla la Declaració Ministerial de nostre actual Govern, és absolutament indispensable per a que les lleis obreres aixís la nova de la jornada màxima com les ja presents del descans dominical i tantes altres siguin quelcom més que lletres a la «Gaceta», és a dir, siguin realitat respectada arreu i arreu complertes.

10.a Les Juntes locals de Reformes socials, que, segons el projecte son cridades a resoldre els conflictes a que pugui donar lloc la pràctica de la llei promesa, deuràn ésser augmentades amb un delegat de la classe de dependents i amb altre delegat dels patrons, tenint dret a la designació del primer tots els assalariats.

11.a Les associacions de dependents faràn quanta propaganda pública'ls sigui possible per a portar a la convicció dels ciutadans la justicia i necessitat de les millores amunt senyalades aixís com duràn exercir tota la vigilancia envers el compliment de la llei, una vegada votada i promulgada, tenint sempre en compte que qui sab portar de sa part la massa de l'opinió sab guanyar les batalles que's lliuren per la consecució de les reivindicacions que a cada hu son degudes.

A dites conclusions hi son presentades aquestes esmenes:

Una sotscrita pels senyors Palá i Feliu del C. A. de D. del C. i de l'I., que diu: Que l'apartat tercer digui des de jornada de set hores pels dependents d'escriptori, vuit pels del major i nou pels del detall, tenint en compte que avui, generalment, els escriptoris sols ne treballen vuit, els majors, nou i als del detall, deu, diferentment del projecte de llei que uniformadament determina onze.

Altra dels senyors Millán i Quer de Sabadell, que diu:

Examinades les conclusions presentades al tema «Jornada màxima del dependent», «Criteri a emetre davant dels projectes del Govern», pel ponent del mateix don Eduard Llarena, ens permetem formular una esmena als apartats quart i quint que al nostre entendre deurien quedar modificats en la forma següent:

Quart i quint. El començament i l'acabament de la jornada diaria dels dependents serán fixats entre aquestos i els patrons ajustant-se a les necessitats de cada establiment i tenint en compte la vida dels pobles respectius; cuidant, empró de que jamai dita jornada de treball excedeixi de nou hores.

(La ressenya de les sessions continuarà demà.)

Banquet

En sortint de l'assamblea, es dirigiren molts dels assambleistes al Restaurant «Mundial Palace» ont el Centre reuní bon nombre dels seus associats i obsequiá als delegats de les demés entitats adherides a l'assamblea. Aquests, junt amb el senyor Puig i Esteve, president del C. A. de D., ocuparen la taula presidencial. El nombre d'entaulats passava de 120.

Al final no hi hagueren brindis. Unicament es llegí una inspirada poesía del jove escriptor sabadelenc don Joan Arús i Colomer. Fou una festa plena d'alegría i cordialitat.

Altres festes del Centre

Conjuntament amb l'Assamblea celebrá'l C. A. de D., altres festes en commemoració del X aniversari de la seva fundació.

Al matí de bona hora, repartí almoines de pa i arroç als pobres, distribuint més de 300 bonos.

A la tarde, després del banquet al Mundial Palace, se celebrá la festa atlètica i d'esbarjo en el camp de Sports del Centre, situat al carrer de Muntaner, 267, que ressenyem en altre lloc i que fou un èxit complet. I al vespre, arrodoní la diada, la notable cobla «La Principal Barcelonina» que tocá en el pati del Centre, un selecte repertori de sardanes que foren puntejades fins ben entrada la matinada per una munió de entusiasta jovent.

Sobre'l ferrocarril Cervera-Valls-Tarragona

L'interès dels que aplaudeixen l'avant-progecte Garriga, defensant el traçat pel Gaià en el seu origen, és lloable; però portat a una extrema exacerbació els condueix a escriure enormes inexactituts. Els que conèu en dit avan-progecte, alaban el traçat per la Conca de Barbarà, si aquest realment fos perjudicial als interessos del país i económicament un mal afer, com ho es el de Gaià, tindríem prou virtut per a permaneixer silenciosos, esperant un fallo just, inevitable, sense demanar ajuda a la fantasía per a defensar lo indefensable.

Un dels arguments mes repetits per a defensar la sol·lució Gaià es que obre a la circulació una comarca incomunicada. Encara que això fos cert, que no ho és, té alguna eficacia aquesta raó? evidentment no, perque son nombrosíssimes les comarques encara incomunicades, que, mentres els ferrocarrils siguin un afer particular, a causa de les males condicions topogràfiques i económiques de les mateixes no poden pensar amb tenir-lo, puix que una empresa privada que sols va al seu negoci no s'enamorarà d-una explotació onerosa i es precisament el Gaià una d'aquestes comarques de pèssimes condicions.

S'ha volgut dir que la Conca de Barbarà no està incomunicada i que la linia pel Gaià li serviría, i això es tan fals que basta dir que'ls pobles de la sol·lució Conca, com Sarral, se troba a 12 kilòmetres de l'estació més pròxima, Rocafort a 17 kilòmetres, més de 20 Viure i les Piles, per una part i per l'altra; Barbarà a 8 kilòmetres, Cabra a 11 i Pla de Cabra a 11 o 12 kilòmetres de Valls i en canvi dels quatre únics pobles per ont passaría la linia en la part poblada del Gaià, hi ha Alió a 5 kilòmetres de l'estació de Valls, Vilarrodona, a 6 kilòmetres, els quals caben perfectament dintre de la zona de influencia que s'atribueix als ferrocarrils; el Pont d'Armentera tindría aprop l'estació del Pla, que és una sortida natural del Pont que sempre ha de menester per comunicar-se amb la provincia de Tarragona i sols quedaría quelcom més allunyat Aiguamurcia, que és, però, un poblet de 49 cases i algún agregat, però mai a la distancia considerable que avui se troben tots els pobles de la Conca. Cal dir que'ls interessos de les dues comarques son oposats i aquestes absolutament aillades. No existeix avui, ni és practicable cap via de comunicació entre elles, exceptuant el punt de contacte Pont d'Armentera i Pla de Cabra, amb la diferencia a favor de la Conca, que aquell poble sempre i necessariament ha de tocar al Plà com hem dit; però el Pla no pot conduir les mercaderies al Pont perque això fóra un retrocés.

No son aquesta mena de raons les que abonen la construcció d'un ferrocarril, sinó un examen de factors tècnics i económics que l'integren per a saber aixís, comparativament, a favor de quin traçat estàn. L'element població se troba a favor del carril per la Conca, puix segons un nomenclator oficial que tinc a la vista la seva població és més de tres vegades superior al Gaià, contant sols amb els pobles afectats, perque si parlem dels pobles del radi que poden alimentar el carril, a la Conca n'hi ha una infinitat i al Gaià cap.

Respecte el factor riquesa comercial i territorial, cal saber que'l traçat del Gaià conta uns 38 kilòmetres de llargada havent-hi uns escassos 17 o 18 kilòmetres poblats, essent triple la riquesa de la Conca en la mateixa porció del terreny cultivat, i en quan als restants 20 kilòmetres n'hi ha prou amb dir que son una selvàtica boscuria, per a compendre que no poden competir amb els altres kilòmetres de cultiu. Allò de Sts. Creus aplec de turistes, etc. és un «laiguillo» per els que no coneixen el terreny. El monastir és una runa històrica i el llogaret que'l volta tan humil i trist que no donaría mitja dotzena de passatgers a l'any; a major abundament, se citen com fàbriques unes quadres de telerets manipulats per dònes i com farineres uns molins rurals.

Jo no vull citar les fonts de riquesa propies, de la Conca de Barbarà; son els municipis d'ella els que haurien de confiar a una persona idònea un estudi comparatiu de la riquesa d'ambdues comarques, fet a base d'un esperit imparcial i seriós i sobre el terreny, que serviría d'il·lustració als senyors enginyers de l'Estat en la seva enquesta, constituint un alegat poderós a favor de la Conca, però no puc menys que citar les inagotables pedreres de guix, ciment i alabastre de Sarral, esmentades en totes les mineralogíes per la seva excellent calitat i abundancia.

Cal considerar l'element cost de construcció tot advertint que té una íntima i conexa relació amb els factors que composen la xifra d'explotació, de manera que uns relativament cuantiosos rendiments d'explotació poden ser il·lusoris, perque l'amortització d'un capital pujat pot aixugar-los i aixís convertir una empresa aparatosament próspera en ruinosa. El cas Gaià és molt pitjor que això perque sent enorme el capital que exigeix no té la compensació més o menys equilibradora d'uns rendiments d'explotació remuneradors, sinó que, com hem vist, son mínims i notablement inferiors als de la Conca de Barbarà, que, per altra banda, aquesta última, reclama l'inversió d'un capital menor considerablement. En els únics 17 o 18 kilòmetres de terreny cultivat que trobaría el carril pel Gaià a causa de l'estretor del riu i els accidents geogràfics, obliga a construir obres extraordinaries i aixís s'han de fer nombrosos murs i ponts. I al empendre les pujades d'aquells 20 o més kilòmetres de país selvàtic s'enfila entre afraus i montanyes gegantines arribant, als vols de Querol, a una alsaria de més de 1,000 metres sobre'l nivell del mar i tot això per no trobar altres vestigis d'humanitat que uns humils llogarets de rudimentaria població. I aixís calen obres costoses i trencen es foradades fent onerosíssima la construcció de la via, fins al punt de que cada kilòmetre del traçat Gaià costa cinquanta mil pessetes més que els de la linia de la Conca.

Els quaranta kilòmetres de la Conca corren dintre una comarca rica, en estat de producció florexenta, intensament cultivada i explotada d'un cap a l'altre, amb un planejament tal que en tota la llargaría del tragecte sols son necessaris dos viaductes i una petita foradada, de modo que de Valls a Sta. Coloma, si el traçat se fa per la Conca, costaría dos milions menys que si's fes pel Gaià. He vist lluidir la contrapendent de Coll de Cabra, però tenint en compte que els carrils se fan per a buscar tràfic, s'accepten les contrapendents si's troben, i en lloc d'un defecte tècnic, a causa de la major capacitat explotadora del carril se converteixen en condició favorable. Son nombrosos els exemples d'això. El traçat per la Conca té dos o tres kilòmetres més de llargada i això es degut a que la linia i les estacions son immediates als pobles i en canvi el progecte Garriga deixà les poblacions del Gaià a un kilòmetre i mig o dos lluny, de modo que si tal traçat beneficiés als pobles del Gaià, equipara-los a la bona condició dels de la Conca, dit traçat fóra sis o set kilòmetres més llarg que'l d'aquesta.

Finalment ha d'apreciar-se la zona d'influencia de que es susceptible cada ferrocarril, element económic d'extrema importancia i aixís el del Gaià se trobaría faltat de zona d'influencia, puix els pobles que's deien de Puigpelat, Puigtinyós, i Bràfim, no s'aprofitarien del carril del Gaià perque les estacions foren més distants que les que avui tenen a la linia de Roda a Valls, servint millor i més directament aquella zona. Pel contrari, el carril Conca de Barbarà agafaría una extensa zona, ja de pobles de la comarca ja de tota la Segarra, sent avui pobles com Sarral, Rocafort, i altres, centres de afluencia del veinat.

Ni al país, ni a la futura companyía concessionaria ni al Estat convé que triomfi la sol·lució Gaià; al primer, perque aquesta sol·lució desatén els interessos generals, a la segona perque's trobaría en una situació financiera perillosa, amb el pes mort de l'amortització d'aquests dos milions que l'altra sol·lució estalvía i amb una exígua xifra d'explotació en tot el traçat, alterant els resultats generals de la linia Cervera-Tarragona; i al Estat li es convenient fugir de l'amenaça d'haver d'intervenir en la gestió administrativa del ferrocarril, l'haver de prestar la responsabilitat subsidiaria, ja que's tracta de carrils amb garantía d'interès, responent del cinc per cent del capital empleiat, si la explotació no reditúa aqueix interès. Fóra, doncs, el traçat pel Gaià, onerós pel Estat i poc envejable la situació deficitaria de l'empresa explotadora.

Aquests perills quedaràn esvaits si, en el troç de Valls a Sta. Coloma s'aprova el traçat per la Conca de Barbarà, com ho patrocina l'avant-progecte del Central Català.

ALBERT TALAVERA.

Una exposició

Ahir al matí tingué lloc l'inauguració solemnial de l'exposició de teixits, del malaguanyat Josep Pascó. L'acte resultá un éxit lo mateix per la gran concurrencia que hi assistí, com pels comentaris unánims que feien els assistents a l'acte, devant la valúa artística dels teixits exposats.

Aquests ocupen tres sales del Museu d'Art Decoratiu i son d'una tal importancia que'ns afermem en la creença de que Barcelona no dexará perdre aquesta col·lecció, lo qual sería una veritable desgracia.

L'acte d'ahir tingué una gran brillantesa. Al mateix assistiren representacions de l'Ajuntament, la major part dels senyors que composen la Junta de Museus, i distingides personalitats.

Com que l'exposició té una grandíssima importancia, els nostres crítics d'art s'ocuparán d'ella amb l'extenció que's mereix.

Avancem ara que la col·lecció está composta ademés dels teixits, per gran nombre de brodats, i que per el molt número d'exemplars de que's composa n'han quedat encara un grós número sense exposar.

De l'Ajuntament

Tracció urbana

L'inspecció de Tracció Urbana recorda que el dia 15 del corrent expira'l plaç per a presentar les declaracions posessories dels amos o posseidors de tota classe de carruatges de luxe (automóbils i de tracció animal) i de cavalleries d'igual classe, venint incluides en aquestes darreres els cavalls de sella.

Obra de caritat

Les empreses de molts cines i algunes teatres de Barcelona, han promogut entre elles una suscripció, per a emetre bonos de pa, carn i arroç que serán entregats a la premsa barcelonina per a que aquesta a son temps els distribueixi entre persones necessitades, amb motiu d'haver pogut funcionar els espectacles públics en el dia del Divendres Sant d'aquest any.

La suscripció ascendeix ja a 580 pessetes i l'impressor senyor Vidal, de la Ronda de Sant Pau, ha promés imprimir gratis els bonos.

Bona obra la de les esmentades empreses.

El Congrés Metal-lúrgic

Ahir a les deu del matí, tingué lloc la sessió de clausura del primer Congrés Metal·lúrgic. L'acte tingué lloc en el Saló de la Reina Regent, del Palau de Belles Arts.

Ocuparen la presidencia el senyor Riera, president del Congrés; el senyor Die i Mas, en representació del governador; Eulate, delegat d'Hisenda; Ripoll, representant de l'Ajuntament; i Cornet i Mas.

En primer lloc parlà'l senyor Cornet i Mas, elogiant les tasques del Congrés, i la bona feina que tots havíen fet.

Remarcà l'importancia que va adquirint l'industria metal·lúrgica i confià amb que les tasques d'aquestes assamblees serán de resultats positius.

El senyor Ripoll, remercià en nom de la ciutat l'haver-se celebrat el Congrés a Barcelona i feu vots per a que als congressistes els hagi sigut ben plaenta la seva estada entre nosaltres.

Parlaren després els senyors Arrieta, de Nabarra; Echevarría, de Bilbao; Montañés, de Valencia; Ras i Salvatella, de Barcelona; i Pineda, els quals se felicitaren de l'éxit del Congrés, feren historia de les dificultats que havíen hagut de vèncer per a la celebració del mateix, i expressaren la seva satisfacció als organitzadors.

El senyor Die i Mas, oferí en nom del Govern que aquest estudiaría les conclusions del Congrés, sempre disposat a prestar tot el seu apoi en bé de les industries metal·lúrgiques, una de les branques de l'activitat nacional i per tant de la riquesa col·lectiva.

Clogué'ls discursos, el president del Congrés, senyor Riera, pronunciant paraules encertadíssimes sobre la finalitat del Congrés i els resultats pràctics que poden esperar-se'n.

Dona les més expresives gracies a les autoritats, a la premsa, a la Comissió organizadora i a tots els que d'una manera o altra havíen contribuit al éxit del Congrés Metal-lurgic.

Acaba donant un visca la metalurgia espanyola!

A dos quarts de dugues de la tarde els congressistes obsequiaren amb un banquet als organitzadors del Congrés.

Els que no visitaren la fábrica «Sociedad Española de Metalización» l'altre dia, ho farán avui.

Informació telegràfica

PER TELEFON I TELEGRAF

Madrid 13, de 10 matí a 9 nit

Balanç del Banc

Han augmentat: l'or, 8/2.578 pessetes; els bitllets, 4.087,100.

Han disminuit: la plata, 53.136; els comptes corrents, 628, 655.

Les escoles de Tánger

El marqués de Casa-Riera ha rebut una carta autógrafa de don Alfons, invitant-lo a que senyali dia per a efectuar l'entrega dels edificis donats per dit senyor a Tánger per a instalar en ells les escoles.

Li manifesta també que si nó pot assistir a l'acte que designi una persona per a que li represènti.

L'Escola Nacional d'Aviació

S'ha disposat que quedi incloa en l'article séptim del reial decret de 27 de març de 1906 l'Escola Nacional d'Aviació.

Les habilitats den Romanones

Han començat a arribar diputats provincials per a assistir al banquet en honor den Romanones.

Als círcols polítics es fan congetures sobre'l discurs que pronunciará'l comte de Romanones.

Es diu que demanarà la quefatura del partit i de no conseguir-ho en el banquet ho intentará en un té que's fará donar pels seus amics. Això es caient per mols de martingala i de segona edició de la famosa reunió d'ex-ministres.

Subvencions

S'han concedit a les Juntes d'Obres de Port les subvencions següents:

A Barcelona, 150.000 pessetes; a Tarragona, 300.000; a Palma de Mallorca, 250.000.

El régim de Tánger

Aquest matí ha visitat al senyor Navarro Reverter la comissió de notables de Tánger que han vingut a conferenciar amb la comissió que estudia a Madrid el regisme municipal d'aquella ciutat.

Han manifestat la seva gratitut al rei, a la comissió, al ministre, al subsecretari i a tot el Govern, per les atencions que'ls han guardat, i marxen encantats de sa estada a Madrid.

Més de l'atentat contra'l rei

La novia

Ha sigut detinguda la novia del regicida, Joana Rodríguez.

Ha declarat que coneixía an en Sancho no més de fa vuit dies i que mai li havía parlat d'anarquisme. Ahir mateix li enraonà normalment.

Ha sigut posada en llibertat.

Els altres detinguts están guardats amb vigilants de vista.

Declaració.-Detalls

A les sis de la tarde, acabà de declarar l'agressor, a qui's conduí al gabinet antropomètric de la direcció de Seguretat, per a fotografiar-lo.

Demostrava la més gran tranquilitat. A l'ésser retratat s'arreglà'ls cabells dient: «—Quiero salir guapo.»

Després el retratà'l fotograf Campúa.

Com que'n Sancho portava l'americana tota estripada, en Campúa li deixà la seva.

En la declaració s'ha limitat a declarar la seva intenció de matar al rei.

S'ha comprovat que en Sancho tenía amistat amb el detingut Mauro, del carrer del General Castaños o Pardiñas (els dos noms indistintament porta la conferencia).

Vivía'l regicida en un quarto llogat ont no hi havía altre moble que un llit de ferro.

Se li ha trobat un paquet de periódics anarquistes i damunt del llit una capsa amb cotilles, colls i corbates.

No acostumava a sortir de nit, anant a dormir a les 9 del vespre. Ja al llit llegía cada dia «El Socialista». La nit passada no anà a dormir, ignorant-se ont passà la nit.

Escrivía molt sovint a Barcelona, no sabent-se a quí. En el seu domicili no rebía correspondencia.

En Bajatierra complíç?

Se dona an en Mauro Bajatierra com a còmpliç den Sancho.

Els antecedents d'aquest són molt poc recomanables: Havía sofert varies detencions, una de 6 mesos a la Presó Model. Una altra vegada pogué escapar-se.

La policía

En Méndez Alanis, ha dit que l'atentat deu relacionar-se amb els rumors que aquests dies han corregut. Peró que per la molta vigilancia de la policía el complot no ha esclatat, limitant-se a l'obra d'un solitari.

Fa mes i mig que arribá en Sancho de Barcelona, detenint-se'l per sospitós i per estar fitxat per la policía, que no deixá després de vigilar-lo, observant-se que no era anarquista.

En Sancho treballador

Ha declarat l'amo de la fustería en que treballava en Sancho. Se diu Samarols.

Ha dit que en Sancho era molt reservat, no parlant gairebé amb els seus companys.

El divendres no aná a treballar, presentant-se el dissabte a la tarde a cobrar i demanant tres durus avançats que aquell negá.

Després ha declarat un cunyat den Samarols, qui ha dit que en Sancho diverses vegades havía manifestat professar idees anarquistes i avançades. Ha alegat que la policía preguntá per ell moltes vegades. Observá que rondaven pel carrer subjectes que semblaven vigilar al regicida.

Un francès pel mig

S'ha presentat espontaniament a declarar un metje nomenat Ricard Pérez, company de dispesa d'un francés nomenat Peac, detingut per la policía.

Ha dit que en Peac sortí aquest matí amb en Sancho, prenent una cerveça en una lletería del carrer d'Alcalá i no separant-se fins que en Sancho ha comés l'atentat. En Peac l'any passat fou detingut per petits timos.

Detalls

En Sancho està tancat al calabóç del jutjat, vigilat per dos guardes.

Ha preguntat quan el deixarien en pau.

—En Méndez Alanis ha comunicat a l'Alba que estava segur que en Sancho no tenía cómplices.

—Se creu que's nomenarà un jutje especial. El jutjat de primera instancia, s'inhibirà a favor de la jurisdicció militar.

Informació de l'estranger

Un crim brutal

París. — El comissari Mr. Lefort, ha detingut a un jove de 21 anys, anomenat André Jouaine, que habitava amb la seva amiga en el carrer de Petites Ecuries.

Aquesta és la que'l detenir, perque durant la nit havía estrangulat al nen de la seva amiga, pobre infant de 22 mesos, perque amb els seus plors no'l deixava dormir.

Tràgica precocitat

París. — Un jove de 14 anys, anomenat Pa..on, habitant a Plesis Trévise s'ha suicidat engegant-se dos trets de fusell al pit.

El suicida emprengué aquesta fatal resolució, segons se diu, per desenganys amorosos que'l portaren al desesper.

En llibertat

Londres. — Ha sigut posat en llibertat la sufrageta senyora Pankhurst, que s'havia negat a pendre aliment.

Vaga de ferroviaris

Nova York. — A Búffalo s'han declarat en vaga els ferroviaris de la Companyia Internacional Railway.

Els vaguistes han atacat a trets i a cops de pedra un dipósit, calant foc i destruint 400 vagons.

La policía no ha pogut dominar als vaguistes, siguent precís l'enviu de 3.000 soldats.

El salari mínim

Londres. — El diputat laborista Will Crooks ha sigut l'encarregat per son partit de presentar en la Cambra la proposició de llei establint el jornal mínim en la ciutat i en el camp.

El «bill» deu haver sigut presentat en aquestes hores, i segurament donará lloc a empenyats debats del Parlament.

El projecte estableix que'l salari mínim dels obrers de la ciutat será de 30 xelins a la setmana.

Per als treballadors del camp la quantia és menor, atenent que les necessitats de la vida son menys.

Finalment, la proposició convida al Govern a predicar amb l'exemple, senyalant el sou mínim dels funcionaris de l'Estat.

L'estat del Papa

«L'Osservatore Romano» anuncía que s'ha agravat novament l'estat de salut del papa.

La febre, que havía desaparescut fa tres dies, ha recomençat avui, amb accentuació del catarro toràcic.

Amb tot, l'estat del papa no ofereix cap símptoma alarmant.

Mort d'un general

París, 12. — Ha mort el general Pendezee, ex-quefe de l'Estat Major general.

La gran vaga belga

Bruseles. — Varies colles d'obrers metal-lúrgics han marxat cap a Bulgaria.

Vint-i-cinc famílies de carboners del Centre marxen als Estats Units.

Els obrers de dos tallers d'automòbils d'Ambers, que cessen avui en el treball, han declarat que no hi tornarán fins que s'acabi la vaga general.

Atentat

La Havana. — Avui uns individus emboscats a la cantonada d'un carrer varen acribillar a bales a don Ceferí Méndez, alcalde conservador de Cienfuegos.

Per sospites han sigut detinguts sis individus.

Se tem que l'assessinat del senyor Méndez provoqui colisions entre conservadors i liberals.

La guerra dels Balkans

Arribada de reis

París. — El rei i la reina d'Anglaterra arribarán a Berlín el día 22 de maig, per a assistir al casament Cumberland, que se efectuará'l 21 de l'expresat mes.

Conferencia franco-alemana

París. — Nombroses personalitats pertanyents a diferentes fraccions de la política suiça, han dirigit a tots els membres del Reichstag i del Parlament francés, invitacions per a una conferencia franco-alemanya que's celebrarà a Suiça el dia 20 d'abril i en la qual els representants de les nacions estudiarien la qüestió dels armaments i senyalarien les primeres bases per a preparar una «entente».

Intent de revolta a Xina

París. — La Premsa oficiosa dona la noticia d'haver-se registrat una temptativa de revolució a Honchang.

S'ha descobert un complot contra'l general Li-Yuan-Hung, vice-president de la República.

El general Chi-Yu-Ling, comandant de la octava divisió d'Hou-Pe, ánima del moviment, ha fugit.

Han sigut executats un centenar de conspiradors.

El trono d'Albania

Viena. — Guillem de Suecia és el candidat de la Triple «entente» per al trono d'Albania.

El siti de Scutari

París. — El govern ha acordat que les tropes serbies no participin en els successius assalts contra Scutari, limitant-se a rebutjar els atacs de turcs i albanesos.

Boycot contra l'Austria-Hungría

Belgrade. — Els representants de les Cambres de Comerç de Serbia han acordat per unanimitat boicotejar les mercaderies austriaques si l'Austria-Hongría no modifica la seva política amb referencia a Serbia.

Han acordat també invitar a les Cambres de Comerç dels Estats aliats a exercir el boicot.

Aquestes decisions no's posarán immediatament en práctica, més serán notificades a les cambres de Comerç i de l'industria de Austria-Hongría.

DARRERA HORA

Sobre el regicida Sancho

A darrera hora ens comuniquen del govern civil algunes senyes personals de l'autor de l'atentat contra'l rei.

Té 24 anys, i en fa 6 que's va casar amb una obrera anomenada Rosa, la qual perteneix a una honrada familia.

Ha fet varis viatges a França, especialment a Cerbére ont hi té un oncle.

No consta com a processat, ni ha sofert cap condemna, ni figura en el registre policíac.

Fa tres mesos marxá de Barcelona.

El seu carácter es violent, fins a l'extrem de que en algunes ocasions pegá a la seva muller i en altres no li entregá el jornal.

Finalment se'ns diu que havía pertenescut a l'Agrupació Obrera de Sant Andreu.

EL HOGAR Y LA MODA

es el periódic més económic del món

Per 2 RALS AL MES, dona

Un número setmanal d'«El Hogar y la Moda»
» » de «No ela» moral y interessant
» » de «Diccionario Enciclopédico»
» » de «Historia de España»
Entre Periódic, Novela, Diccionari, y Historia

16 quaderns al mes per 2 rals

164 planes de lectura setmanal pera la familia! «El Hogar y la Moda» dona, ademés,

PATRONS TALLATS

y dona, ademès, bonics y prictics

REGALS MENSUALS

consistents en màquines de cosir, vaixelles, talls de traço, pes es de tela, etc., a que poden optar tots els suscriptors.

¡Tot pels 2 rals al mes!

Ompli V. l'adjunt cupó y envia'l a la

SOCIETAT GENERAL DE PUBLICACIONS
Diputació, 211.—BARCELONA

que li enviarà a l'acte unes mostres de franc a casa seva.—Hi hà que advertir que'ls que's suscriguin ara podràn començar a coleccionar totes les obres desde'l quadern primer.

D.________________ que viu
a__________ provincia de__________
carrer______________ n.º____ pis____
desitja rebrer unes mostres de franc de El Hogar y la Moda y la seva Biblioteca.

FILLS DE F. MAS SARDA
Rambla del Centre 13. - Barcelona

Negociem els cupons Interior i Amortitzable 4 %, Municipals, Obligacions Foment, Bergas, Cotxes-Autos i altres venciment primer abril, i desde dit dia paguem el cupó n.º 19 de les Accions Foment d'Obres i Construccions a raó de 20 pessetes, lliures d'impost.

Notes de Sport

Foot-ball

Davant de nombrós públic se celebrá ahir l'anunciat partit entre un equip de jugadors nacionals i d'estrangers.

El «match» d'ahir fou interessantíssim i fecond en hermoses jugades.

L'equip nacional obtingué una bonica victoria, no sols pel falaguer resultat de goals a son favor, si no pel constant perill en que tingueren contínuament a sos rivals.

Com ja hem dit, els nostres obtingueren el triomf.

En la primera part ja portaven marcats 3 goals contra 1.

En la segona, se feu un goal per ambdúes parts, havent sigut els estrangers els últims que'n feren.

Per cert que aquest tanto produí certa maró (man a) entre'ls especta'ors.

Tots els equipers foren sorollosament aplaudits, tenint de fer esment del goaleer catalá senyor Alsina del Badalona, que fou l'héroe de la tarde.

—Entre'ls partits que's jugaren ahir, devem fer constar el jugat entre'l tercer del Barcelona i el primer del Gimnástich.

El primer goal se l'apuntá el Barcelona d'un hermós shoot den Terrés. Tot seguit els mateixos s'en apunten dos més degut an en Puig i el segon a l'Alcántara.

Degut a una mala sortida del porter contrari, el Gimnástic s'apuntá l'únic tanto a son favor.

Finalment l'Alcántara senyala el quart i darrer goal de la primera part.

A la segona el Barcelona s'apuntá altres tres goals fets per en Tarrés, que estigué molt bé en tot el partit.

Atletisme

Com ja anunciarem ahir amb motiu del desé aniversari del C. A. de D. del C. i de l'I. la secció de sports del Centre celebrá les festes que ja teníem anunciades.

El partit de foot-ball entre'l tercer i quart teams acabá a favor del tercer per 2 goals a 0.

El match jugat entre'l primer i segon del mateix Barcino, quedaren empatats a 1 goal.

La festa del benemérit Centre estigué concorreguda, vegent-s'hi molts ims dames i senyoretes. La cobla «La Principal Barcelonina», a rodoní la festa tocant diverses composicions entre elles algunes sardanes que foren puntejades per nombroses colles.

Teatres i Concerts

LICEU

Sabem que l'empresa del nostre primer teatre ha arribat, a força de molts sacrificis, a contractar al tenor Palet, que tant brillants triomfs acaba d'alcançar en el Teatre Reial de Madrid i la Scala de Milá. En Palet debutarà'l proper dimecres amb la Serata en honor de l'il·lustre Mancinelli, el programa de la qual no pot ésser més interessant. Ademés de la nova ópera de l'insigne mestre, «Ero i Leandre» que tant gran éxit ha obtingut el dia de l'estrena, posarà en escena per a debut de l'afamat tenor el quart acte d'«Hugonots», en el que ademés den Palet hi pendràn part la senyora Gagliardi, i els senyors Viglioni, Borghese, Pacini i Brondi. Volguent els demés artistes de la companyía demostrar el seu afecte al mestre i al públic de Barcelona, s'han prestat també galantment a pendre-hi part, i així doncs veurem a la Bau Bonaplata, a la Lopart, a la Simsiz, an en Di Bernardo, an en Botta, an en Famadas, a tota la companyía en fi, reunida en una sola representació que segurament deixarà record inesborrable en els aficionats a les grans solemnitats artístiques. Sabem que'l teatre estarà brillant, puix al sol anunci d'aquesta representació s'han rebut centenars d'encàrrecs. Tot contribuirà, doncs, a que la nit del dimecres sigui un aconteixement com ho foren darrerament les funcions de la nostra cèlebre María Barrientos.

COMIC

L'empresa que actuarà en el teatre Còmic durant la temporada de primavera i estiu, no ha perdonat sacrifici per a oferir al públic una companyía de sarçuela i opereta digna de Barcelona.

La base de la companyía la constitueixen la notable tiple cantant Agneta Lopetegui, les tiples còmiques Ursula López, que ha obtingut a l'América senyalats triomfs, i Julia Gómez amb la Mercé Gay tant ovacionades pel nostre públic.

De primer actor ha contractat al popular Pep Bergés i com a altres primers actors, en Castillo, Alcalá, Puértola i Pedrola; hi va de barítón l'elegant Uliverri, de tenor en Punseti i dirigiràn la companyía en Lino Ruiloa i els mestres Amat i Montserrat. L'empresa compte amb obres noves que està disposada a presentar amb tot el luxe i propietat i ha fet restaurar i decorar el teatre per l'antiga casa Saumell.

ASSOCIACIÓ DE MÚSICA DA CAMERA

Avui, dilluns, a la nit, tindrà lloc l'inauguració oficial de l'«Associació de Música de Camera» de Barcelona, celebrant-se amb tal motiu en el Palau de la Música Catalana un concert d'orquestra de corda baix la direcció del mestre don Josep Raventós, qual programa és el següent:

Primera part: «Serenata», Mozart.

Segona part: «Concert brandenburgués» núm. 5, Bach.

Tercera part: «Le Deluge», Saint-Saens; «Última primavera», Grieg; «Sicilienne», Boucherini; «Dances hongreses», números 6 i 5, Brahms.

L'interpretació de les parts concertants del «Concert brandenburgués» de Bach, anirà a càrrec dels distingits artistes senyors Josep Vila, Alfons Vila i Blai Bet, flauta, violí i piano, respectivament; solistes de l'Associació, al segón dels quals correspondrà també l'execució dels solos del «Deluge» de Saint Saens.

Aquest concert, inaugural de l'Associació, primer dels nou anunciats, començará puntualment a tres quarts de deu.

INFORMACIO DE BARCELONA

L'Institut Homeópata celebrará sessió científica demá dimarts a les deu del vespre, disertant el doctor Montañá sobre'l tema exposat, intervenint-hi els doctors Laplana i Peiró.

Havent-se publicat a la «Gaceta» de Madrid del primer del corrent les bases per a la revisió de les vigents Ordenances de Duanes i obert un període d'un mes d'informació per a que les Cambres de Comerç i d'Industria facilitin els datos i indicacions que creguin procedents, la d'Industria d'aquesta ciutat fa públic a tots els industrials i interessats que a les oficines de dita corporació, Plaça de Santa Agna, 4, s'hi reberán, de deu a una del matí i de 4 a 7 de la tarde, totes les observacions que vulguin fer els interessats, ja sigui de paraula o per escrit, an aquest particular.

—El desequilibri nerviós, la neurastenia, histerisme, debilitat, anemia i desordres de la nutrició se curen amb el DINAMOGENO SAIZ DE CARLOS.

L'Associació de Corredors del Comerç i de l'Industria, prega als seus associats que, com més aviat millor adquireixin localitats per al grant festival que a benefici de la Caixa d'Invalits se celebrará la nit del 19 del que som en el Teatre Principal.

Per a localitats fins al dia 16 en l'hostatge social, de 3 a 5 tarde i de 8 a 11 nit.

Segons nota facilitada por don Pere J. Girona, director de la col·lecció Ampelográfica Espanyola, fundada a Masnou per la cátedra Pere Grau, han ingressat durant l'anualitat 1912 a 1913 seixanta tres varietats, que s'han instalat, 31 a la parcela «A» (varietats de Catalunya); 9 a la «B» (id. de Valencia); 5 a la «C» (id d'Alacant); 6 a la «D» (id. de les dugues Castelles); 3 a la «E» (id. d'Aragó); 1 4 a la «G» (id. de les demés regions no compreses). Unint aquestes varietats amb les anteriorment existents, venen a formar un total de 324 varietats de viníferes cultivades a Espanya, bona part de les quals es troben en estat adulte, i per lo tant en disposició d'ésser técnicament estudiades, segons els plans proposats pel seu actual director, així com per a empendre respecte d'elles els treballs de divulgació. Entre aquests ve estudiant-se per la direcció la publicació de lámines representant les varietats més importants de les viníferes espanyoles en els seus orguens més característics per a poder esser reconegudes, com son, els raims, fulles i pámpols. Entre'ls treballs técnics en preparació hi figuren la confecció de mostres de mosts i vins procedents de les varietats cultivatitat de datos amb que nodrir les monodes amb l'objecte de reunir la major quangrafies de les viníferes espanyoles, el dia que'ls estudis verificats permetin escométre-les.

—L'apertura de la Exposició Internacional de Productes d'Importació i d'Exportació del Turó Park tindrá lloc el próxim dia 29 d'abril.

La senyora esposa del nostre entranyable amic don Pere Corominas va deslliurar ahir amb tota felicitat un robust infant i una xamosa nena, els quals, com la seva mare, seguixen en immillorable estat. Ben cordialment trasmetem a la familia Corominas, i especialment al nostre ilustre amic i company, la nostra enhorabona.

Aquesta tarde, a les set, el senyor Miquel Parera donará a la «Casa d'América» una conferencia estudiant l'obra del filosof ianki Marden, darrerament traduida en castellá amb el nom de «Siempre adelante!» La conferencia será pública.

La Comissió pro-subvencions convida a tots els Ateneus, Centres de cultura i entitats polítiques que sostinguin escoles subvencionades per l'Ajuntament a la reunió que tindrá lloc el dimarts, dia 15, a les 10 de la vetlla, al hostatge social del Ateneu Integral, San Pau, 83, entresol, per a tractar d'assumpte s importantíssim referents a subvencions a entitats d'ensenyança. Es prega de tots l'asistencia.

David Ferrer & Companyia - (S. en C.)

CALOR Moderns radiadors de vapor per gas.

FRED... Màquines frigorífiques y pera fer glas

FOC..... Bombes y material pera bombers.

AIGUA Instalacions pera aixecarne.

Passeig de Gracia, núm. 94 - Barcelona.

PUBLICACIONS

Hem rebut un exemplar d'un interessant follet que conté la conferencia que amb el títol de «Cría industrial de la truxa» doná l'any passat en la Real Academia de Ciencies i Arts, don Francisco d'A. Darder i Llimona.

«Renaixament. — El nombre d'aquesta setmana publicá'l següent sumari:

«Una vegada més», per J. Jaumandreu. — «Esguards», per Maig. — «Englantines: Historia», per Anfós Sans i Rossell. — «Els dos patriotismes», per J. B. Surribas. — «Impressions alpines», per Josep María Girona. — «La guerra dels Balkans», per R. Casals i Peypich. — «Predicar amb l'exemple», ler Enib Vic. — «Coses de l'Ampurdá», per Ramon Masifern. — «Música», per B. — «Cróniques d'Art», per Lluis Novas. — «Cóncurs d'Historia de Catalunya». — «A. N. C.: Acte de recepció de la nova bandera». — «Garbellant». — «Noves». — «Acció Cultural».

«El Teatre Catalá». — Notabilíssim resulta el nombre 59 de la ben presentada vista «El Teatre Catalá» que sortí ahir. Entre'ls gravats que publica figuren un magnífic den Ramón Tor i altre de la Bau Bonaplata. En la plana central, hi han tretze fotografies que son altres tants retrats dels principals elements que forma la companyía Fremon-Tor.

En el text, hi han articles molt ben escrits i informacions teatrals d'actualitat que li donen un gran interés.

Recomanem el nombre a nostres llexidors.

Ademés hem rebut: el nombre d'abril de «Le Monde Automobile», que surt a París; el 39 d'Heraldo Balcon», de Buenos Aires; el 33 d'El Monitor de los intereses materiales»; el 51 del «Boletín de Agricultura Técnica y Económica», i el 29 del «Boletín de la Sociedad Astronómica de Barcelona».

Butlletí meteorológic

Día 13 abril

DEMATI

Baròmetre al nivell del mar	758'64
Temperatura a la sombra	14'9
Direcció del vent	N. O.
Humitat	85

TARDE

Baròmetre al nivell del mar	758'62
Temperatura a la sombra	15'0
Direcció del vent	S.
Humitat	64'

EN LES VINTIQUATRE HORES

Temperatura.—Màxima: Sol, 21'0.—Màxima: Sombra, 15'6.—Mínima: Sombra, 9'0.—Reflector, 6'6.—Velocitat del vent, 209 kilòmetres.

ESPECTACLES

Gran Teatre del Liceu

Avui dilluns no hi hà funció. Dema dimarts 14 d'abonament, a les 9 en punt «Ero y Leandro», per la senyoreta Gagliardi, i els senyors Botta, Viglione, Borghese, Brondi i Gallofre. Mestre Mancinelli. Dimecres: 15 d'abonament Serata de onore del mestre Mancinelli. Debut del tenor Palet «Ero e Leandro» i quart acte de «Hugonotes», com homenatge al mestre hi pendràn part en la representació tots els artistes de la companyía. Dijous Matinée popular a preus reduits. Se despatxa en Comptaduría.

TEATRE CATALÁ ROMEA

Avui a un quart de deu. La comedia en tres actes

Un negocio de oro

Grandiós èxit

i el juguet cómic, líric, ballable «Musica popular». Aquesta setmana estrena de «El mismo amor».

Teatre Novetats

Gran Companyía del Teatre de la Sarçuela de Madrid. Avui dilluns, tarde a les 5, Grandiós Matinée, 3 actes, 3

El rey que rabió

luxosa presentacio i riquíssima sastrería, preus economics, nit a un quart de deu. Primer «Molinos de viento». Segon Exit sorollós

¡Si yo fuera rey...!

Demà dimarts' tarde a les 5. «Las dos princesas», Nit a un quart de deu funció en honor del mestre Serrano, «¡Si yo fuera rey...!», i estrena de la sarçuela en un acte «Barbarroja». La orquestra dirigida pel mestre Serrano, tocará el Himne a l'Exposició de Valencia. Se despatxa en Comptaduría.

Teatre Nou

Avui dilluns, tarde a les quatre. Per primera vegada. Entrada c'10, «La veda del amor». A les 5. Entrada a o'25. «El gitanillo» i «Los Cadetes de la Reina». Nit a dos quarts de deu. Entrada 35 céntims. Primer: «Vergüenza torera» Segón: «La fiesta de San Antón», per Rosario Aracil. Tercer: «¡Los hombres que son hombres!» Dimecres benefici del primer actor Lluis Mir. Se despatxa en Comptaduría.

Gran Teatre Espanyol

Avui a un quart de deu. Extraordinaria funció de benefici i comiat del notable actor Josep Vico. El monòleg «La noche antes» el genial drama d'Echegaray

O locura o santidad

i la peça «Hija única».

Teatre Apol

:::::GRAN ACONTEIXEMENT:::::

Tourné per Espanya de les atraccions més notables del

Teatre Japonés

Avui tarde a les 5. Nit a les 10. A petició del públic la «Troupe Sumo» inclourá un asalt de lluita

Greco Romana

Teatre Còmic

Temporada d'estiu. — Gran Companyía d'opereta i sarçuela cómica dirigida per Ruiloa-Amat. Debut, dissabte, 19 abril, a les 9 secció extraordinaria. Primer: Presentació d'Agneta Lopetegui «El Barbero de Sevilla». Segón: Presentació d'Ursula López i Pep Bergés «La niña de los besos». Tercer: Estrena de l'opereta en un acte «La Geisha» creació d'Agneta Lopetegui. Quart: «La Corte de Faraón» les tres viudes, Ursula López, Julia Gómez, i Mercé Gay, la reina, Agneta Lopetegui, couplets de l'Ahi vi... Ahi vi... per Ursula López Se despatxa en Comptaduría. També se despatxen localitats en el «Centre de localitats» de la Plaça de Catalunya,

FRONTO COMTAL

Dos grans partits per a avui a les quatre i quart.

Entrada, 1'50 ptes.

Concerts

Gran Edén Concert

Assalt, 12.

Music-Hall, Concert. Restaurant Parisièn

ALCAZAR

Gran Cafè Concert. Restaurant de primer orde. Sarsueles alegres. Continuament Grans Debuts.

ROYAL CONCERT «MUSIC-HALL»

Marqués del Duero, 106, davant Teatre Comtal

Grans Concerts tots els dies tarde i nit, per una important «Companyía de Varietés».

La Gran Peña Music-Hall

Sant Pau, 83 Teléfon 3068

Tots els dies tarde a dos quarts de quatre i nit a dos quarts de deu. Concerts, per la Companyía varietés i grans espectacles de regal.

Cinematógrafs

SANT PAU, 85 DIANA — CINES — ARIBAU, 4 ROYAL

Entrada general . . . . . 10 céntims.

Preferencia . . . . 20 »

Avui dilluns, d'a popular de grans estrenes, 7 estrenes. 7, 6 de gran metrage, 6. «Sufre quien penas tiene» 700 m. Nordisk, EL DESAPARECIDO per l'eminent Zacconni 1000 m. «La irredimible» 850 Gaumont única a Barcelona. «Locura pasajera» 700 m. Pathé. «Amor y engaño» 650 m. Milano. «Una broma que acabará mal». «El rocío del mar». Ultim día de «La novela del Magistrado» 850 Pascuali i altres. Demá dimarts día de Moda día d'Estrenes

Gran cine saló Doré

Avui dilluns hermosíssim programa de pel·lícoles i grans atraccions. Exit grandiós del famós Duet Espanyol a transformació «Los Wiveskis» presentació originalíssima. Colossal éxit de «Los Harturs» amb ses comedies a transformació, cant, balls, riquíssima presentació, la millor atracció que actua a Barcelona

LOS HARTURS

Hi há que veurer a «Los Harturs». Tots al Doré per a veurer a «Los Harturs». Grandiós debut de la sens rival cançonetista de aires regionals

Julia Gálvez

La millor cançonetista que actua a Barcelona

Julia Gálvez

Julia Gálvez canta Marianas

Julia Gálvez canta Granadinas

Al Doré a veurer a «Los Harturs»

Al Doré a veurer a «Los Wiveskis»

Al Doré a veurer a «Julia Gálvez»

DIVERSIONS PARTICULARS

MUNDIAL PALACE.—Concerts Santos tots els dies. Cobert s desde pessetes 3'50. Els divendres, boullaibaise. Dissabtes menú corrent vegetariá.

Butlletí comercial

Mercats estrangers

ESTACIÓ ENOTÉCNICA D'ESPANYA A CETA

Influencia dels elements fertilitzants

En el cep i en el vi

Com principals elements fertilitzants del cep figuren: el «nitrogen» (azoe); «àcid fosfòric» i «potassa»; dels quals anem a ocupar-nos a continuació indicant al mateix temps l'influencia que exerceix dits elements en la constitució dels vins.

«Nitrogen» (Azoe). — El nitrogen afavoreix la vegetació i aumenta la producció, no sols dels sarments, sinó també de les fulles, que son veritables laboratoris ont s'elaboren els aliments de les plantes. L'empleu d'adobs nitrogenats indica clarament quant queda exposat i la experiencia ens ha demostrat que les fulles i els sarments absorveixen de 6 a 8 décimes parts del nitrogen absorvit per la planta.

Ara bé, quan de terra el cep absorveix aquest element «en excés» se desenrotllen bé les fulles i els sarments però es perjudica el desenrotllo del fruit.

Per a que el nitrogen produeixi en el cep un efecte útil, es precís que estigui acompanyat de cantitats suficients d'altres elements fertilitzants, com son: l'àcid fosfòric i la potassa o la calç.

En quant a l'acció del nitrogen sobre'l ví encara no's coneix bé sa influencia, per estar associada a la d'altres elements.

«Acid fosfòric». — La cantitat d'àcid fosfòric que entra en la constitució del ví, es proporcionalment menys elevada que les cantitats de nitrogen i de potassa. Això no vol dir que'l paper que desempenya sigui menys important que'l dels demés elements fertilitzants.

L'àcid fosfòric augmenta el rendiment, particularment en els terrenys pobres. Corregeix els defectos d'un excés de nitrogen; fortaleix el cep i'l preserva dels efectes de les gelades. L'excés d'aquest element no presenta inconvenients.

L'àcid fosfòric afavoreix la fructificació; augmenta la cantitat de sucre en el raim. Els raims tenen sos grans més nombrosos, maduren bé; però per estar molt apretats se podreixen més fàcilment; per aquesta raó s'h acregut que'ls abonos ferfatats afavoreixen el desenrotllo de la «podridumbre gris» i d'altres enfermetats.

Segons l'enóleg Müntz, l'àcid fosfòric ejerceix una acció directa sobre la calitat dels vins.

«Potassa». — La potassa és l'element mineral que'l cep absorveix en major cantitat i lo mateix succeeix al ví. En el ví se troba en sa major proporció al estat de tartrat neutre de potassa i de bitartrat que li don un sabor àcid.

Se comprèn, doncs, que'ls abonos potàssics, en els terrenys pobres en potassa, augmenten la producció del fruit, qual els altres elements se troben en suficient cantitat.

Müntz ha pogut observar que'ls bons vins, son més rics en potassa que'ls ordinaris. L'influencia de la potassa en la calitat dels vins, no s'ha estudiat encara amb deteniment.

Els ceps abonats amb abonos potàssics son també més resistents a les gelades i a les enfermetats.

PREUS DE PRODUCTES AGRÍCOLES ESPANYOLS Y ALTRES EN LES PLASSES DE CETA Y MARSELLA

Olis: els 100 kilograms, Borges, de 135 a 155 francs; Aragó, de 160 a 170; Andalusia, de 125 a 135, Tortosa, de 145 a 155.

Alcools: de vi, bon gust, de 140 a 150 francs, hectòlitre: de brisa, de 90 a 10; Nord, de 00 a 00; Nord extrafí, de 46 a 50; d'industria, de 00 a 00; cognac, de 00 a 000.

Sucres: de 65 a 67 francs els 100 kilogs.; cristallisats, 58 a 60; *en entrepot*, de 40 a 42; bords de 32 a 33; en brut, blancs, de 30 a 31; rojos, de 27 a 28.

Fruites: peres, de 00 a 00 francs; prèssecs, de 00 a 00; raim, de 00 a 00; pomes de 25 a 15; albercocs, de 00 a 00; cireres, de 00 a 0; magranes, de 00 a 00 el mil; llimones, de 40 a 50 el mil; taronges, de 40 a 50 francs, mandarines, de 00 a 00; melons, de 0 a 0 dotzena.

Fruites seques y l'evors: ametlles d'Alacant de 000 a 000; de Cartagena de 000 a 000; de Mallorca, de 220 a 255; amb closca de Tarragona (mollar), de 110 a 120; de Cartagena, de 100 a 110; avellanes de Tarragona, de 170 a 172; ab closca, de 70 a 75; panses de Màlaga, de 6 a 11 francs la caixa de 10 kilos; de Dènia, de 70 a 72 francs els 100; cireres seques, de 150 a 200; figues, de 35 a 40; pinyons, de 185 a 195; cacauets, de 00 a 00; anís de Màlaga, de 85 a 95; comins de 00 a 00; escaiola, de 10 a 15.

Legums (verdes y seques): ceves, de 14 a 20 francs; alls de 65 a 70; patates; de 00 a 00; nores de 20 a 2, llanties, de 40 a 5; mongetes, de 25 a 30; pèsols, de 00 a 00; faves, de 00 a 00; tomàtecs, de 00 a 00.

Forratges: herm, de 8 a 9 francs; alfals, de 8 a 9'00; palla, de 4 a 5; garrofes, de 00 a 00; segó, de 10 a 18 els 100 kilograms.

Suros: els mil, superií, de 50 a 60 francs; íi, de 40 a 50; ordinari, de 35 a 40.

Varis: safrà, de 135 a 115 francs kilo; pebre molt, dols, de 100 a 150 els 100; mares de ví, de 25 a 35; el grau d'àcid tartàric, de 0'90 a 1'00, tartà en brut, de 00 a 00; el grau de bitrartrat de 0'00 a 0'00.

VINS ESPANYOLS A CETA

Alacant, de 13 a 15 graus, de 00 a 00 francs, hectòlicre; Alacant, de 11 a 12 id. de 29 a 30 id.; Benicarló, de 11 a 12 id., de 28 a 30 id., id., Catalunya, de 10 a 12 id.; de 00 a 00; Priorat, de 11 a 12 id., de 00 a 00; Tarragona (Vendrell), de 12 id., de 00 a 00; Utiel (tipo Aragó), de 10 a 11 id., de 31 a 32; Valencia, de 11 a 12 id., de 29 a 30; Valencia, rosat, de 12 id.; de 31 a 33; Vins rs, de 10 a 12 id., de 30 a 31; Moscatell (9 a 10° licor), de 15 id., de 00 a 00; Mis ela blanca 9 a 10° (licor), de 12 a 15 id., de 00 a 00; Mis ela roja 9 a 10° licor) de 12 a 15 id., de 00 a 00; Vi blanc sec de Valencia, de 11 a 12 id., de 32 a 34; Vi blanc de la Manxa, de 11 a 12 id., de 33 a 35; Vi blanc de Catalunya, de 11 a 12 id., de 30 a 32; de Xerès y Màlaga, ordinaris y superiors, de 50 a 250 francs.

Ceta, 31 de març de 1913. — El director de l'Estació, *Lluis Arismendi.*

Ateneu Pi i Margall

DE LA BARCELONETA

Hores de visita al Dispensari Mèdic públic gratuit

Nas, gorja y orelles, a càrreg del doctor Francisco Moreu, tots els dilluns y dimecres, de 6 a 7 tarde.

Malalties de nots, a càrreg del doctor M. Roig y Roig, tots els dilluns, dimecres y divendres, de 9 a 10 del matí.

Medicina general, a càrreg del doctor Lluis G. Nogués y Gurri, tots els dilluns, dimecres y divendres, de 7 a 8 tarde.

Cirugía y malalties de la dóna, a càrreg del doctor A. Vicedo Bonmatí, tots els dimars, dijous y dissabtes, de 6 a 7 tarde.

Malalties dels ulls, a càrrec del doctor Lluis Bonet Comajuncosa, tots els dimars, dijous y dissabtes, de set a vuit tarde.

Assistencia a parts, a càrreg de la professora donya Isabel Rabasa Bofill, tots els dijous y dissabtes, de 11 a 12 del matí.

Imprempta y estereotipia, Fortuny, 2 ter.

Gran Diploma de Honor y 10 Medallas
RELOJ ORIÓN AFINACIÓN CRONOMÉTRICA
VÉNDESE EN LAS RELOJERIAS

FORA PÈL MOIXÍ

Els POLVOS COSMETICS DE FRANC treuen en pocs minuts el pèl de qualsevol part del cos, mata ses arrels y no torna a sortir. No irrita'l cutis. Aquest depilatori es utilíssim a les senyores que tinguin pèl moixí (vello) a la cara y bra-sos, pera que així puguin destruirlo. UN POT, 2'50 ptes. — Se envia certificat per correus si per endavant se reben 3'50 ptes. en LLIURANSA de Giro Mutu o segells de correu.

Farmacia Borrell

COMTE DE L'ASSALT (CABRER NOU), NÚMERO 52 - BARCELONA

URALITA ROVIRALTA

PERA TEULADES

ECONÓMIC - INCOMBUSTIBLE - LLEUGER - ETERN

Demàninse mostres, Catàleg y Pressupostos

ROVIRALTA & C.°, ENGINYERS

Plassa Antoni López, número 15, principal.—Telèfon, número 1,664

Direcció telegràfica y telefònica: "URALITA" - Barcelona

MARIN - OPTIC

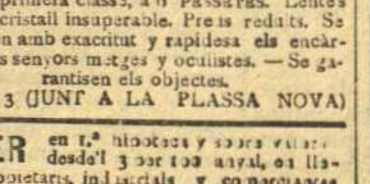

Gran assortit en gafes y lentes de cristall de roca de primera classe, a 6 PESSETES. Lentes d'aigua cristall insuperable. Preus reduits. Se serveixen amb exactitut y rapidesa els encàrregs dels senyors metges y oculistes. — Se garantisen els objectes.

ARCS, 3 (JUNT A LA PLASSA NOVA)

DINER en 1.ª hipoteca y sobre valors desde'l 3 per 100 anyal, en lloguers, propietaris, industrials y comerciants desde'l 1|2 per 100 al mes.

DINER en 2.ª hipoteca, us fruits y parts indivises, y sobre cotxes, pianos, carruatges y tota garantia pas convingut. Rambla de Santa Mònica, 4, entressol.

Gramofons i discs

COMPRA, CANVI i LLOGUER

New-Phono. - Ample, 35, Barcelona.

Lampistería de M. ALBIOL

Lloguer de làmpare gas i electricitat —Vendes a plaços i al comptat.—Instalacions, reparacions

PONENT, 42

PIANOS Y HARMONIUMS de lloguer, desde 8 fins a 15 pessetes al mes Carrer del Bruc, núm. 75, entresol, primer

Obsequi d'EL POBLE CATALÁ als seus llegidors

Cupó de llibres

Desitjant el nostre diari facilitar als seus llegidors l'adquisició de llibres catalanes a preus excepcionals, ha decidit oferir-los de tant en tant lots de llibres mitjansant cupons.

El primer lot que oferim als nostres llegidors està format per les obres següents:

LA LLETRA VERMELLA, novela americana, de Nathaniel Hawthorne, *traducció catalana de* A. Rovira y Virgili.

LA REPRESENTACIÓ PROPORCIONAL EN EL SUFRAGI UNIVERSAL, per A. Rovira y Virgili.

LA PENA DE MORT, per Gabriel Alomar.

DISCURS A LA JOVENTUT, per Jean Jaurès.

Aquestes obres valen en les llibreríes, en suma, ***5'20 pessetes***. Presentant aquest cupó a l'Administració d'*El Poble Català*, s'entregaràn per ***1'50 ptes.***